

Érdekes tudnivaló
Hölgyek részére,
 hogy
a Sihulsky arezkenőcs és mosdóvíze
 az arzbőr körös elváltozásánál, különösen szepől, májfolt, pörzsének ellen a leghatásosabb szer. Az eredeti vöny a gyógyszerár egyedüli tulajdona.
 Ára 70 kr.
Sihulsky balsámos növény-szappan
 eltávolítja a bőrre lerakódó kórokozó anyagokat, melyek betegség folytán vagy a levegő porával a bőr légző mirigyét a rendszeres mitködésben gátolják.
 Ára 30 kr. — Kapható:
 Szeloczy Géza gyógyszerésznél Kassán.

Csak 4 1/2 forintért
 szállítom az én világhírű húzó har monikámat a **BOHEMIAT** hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház- ritéllal. Két kettős húzóval és 11 hajlító erőes fújatóval, eltörhetően érezségielvéddel. Minden hang- nak megvan a maga saját bil- lentyűje, ennélfogva a harmo- nikanak nagyszerű az orgona- hoz hasonló hangzása. Nagyság 40 hangú 2 Reg. 15 1/2 x 33 cm. 450 ft 60 * 3 * 17 * 34 * 550 * 80 * 4 * 17 * 34 * 650 *
 Onoktatási iskola ingyen. Csoma- galás és portó 60 kr., képes árjegy- zék ingyen és bérmentve. 7305
EUG. SCHUSTER harmonikakészítő és hangszer-kereskedés
 Grasiliz. 7305 Székhelyénél.
 Kicsérelés megengedve. — Ismételtedők magas jutalékok kapnak

LIPIK-FÜRDŐ
 Slavóniában.
 Egyetlen jód tartalmu alkalikus hóforrás (64° C.) a Kontinensen.
 7463
 Kitértve: Budapest 1895. és 1896. Londonban 1893. Bécsben és Romában 1894. az első díjakkal. 1898. óta Lonjavölgyi vasuti állomása (Dugosellon áll). Indulás Budapest magy. áll. vasut finnel gyors- vonalat 7 óra 15 percz reggel; érkezés Lipikre 6 órakor d. u. Romániánál, Bulgáriában, Boszniából Bród-Novakán át. Azonlitt a déli vaspálya állomása Pakrac-Lipik-Kastanak és Buzson 4 óra (1898. óta zónatartás). Viszontazs minden irányba nappali gyorsvonatokkal.
 A lipiki hóforrások, természetes 64° C. magas hő- mér-életükkel, gazdag nátrium tartalmuknál (magyar Éms), továbbá soknak jódal való ésszeköttelesükkel fogva, víz- és üdülési cselekedet, kitűnő hatásnak min- denemü hurutos bántalomnál (gyomor-, bél-, gége- hurut stb.), köszvényes és csuszos bajoknál, ischiásnál nyújt a szigorú és vér betegsé- geinél, görvélőkör stb. Modern fürdőhely, pompásan kiállított porcellán-, márványfürdők stb., izsaszói fürdők (tepidaria), bassinifürdők, fényesen berendezett szállodák, új gyöngyterem szappadál, zongora- és társalgó-termek, étterem és kávéház; remek szállás fedett sétány bak- rokkal és az óceán helyiségben és nagyszabás parkban villamos világítás. Kitűnő fürdőszekar.
 Hivatalos fürdőorvos: Dr. Semesery Bertalan.
 Jódhárvíz székhelye egyenesen a forrásnál, Magyar országi forrást: Edeskaty L. Mattoni és Wille Budapest. Ausztria részére: Heint. Mattoni és E. Ungar, Bessen.
 Bővebb felvilágosítások valamin fürdődirákkal szolgál a fürdőigazgatóság Lipiken.

VALÓDI
 Ára csomagoként 25 krajczár (50 fillér).
 500 gramm.
Kathreiner-féle
Kuepp maláta kávé
 egész szemekben.
 Kathreiner fele maláta kávé gyárak
 Bécs-München
 Saját érdekünkben csakis ezen eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el.

KIRÁLYNŐ-ARCZGRÉME,
 legjobb ismert arczszépítő a vilagon.
 Ezen arczgréme a legrovidebb idő alatt eltávolít az arczról minden bőrtisztítástól, u. m. szepől, pórszemec, miltsezer stb. e azt hófehérre és üdév teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr., királynő-arcz gréme szappan 1 drb 50 kr. — Királynő-hőlgypor fehér, róza és crème színben 1 doboz 70 krajczár. Székhely: 7721 dési főrakár:
Temesváry József
 Angyal-gyógyszerárta
 Zombor, Jókai-tér 2.
 Budapest Török József gyógyszerár- tésztárában, Király-utca 12. sz.

A legszebb
 élő virágokat, eaküvői és egyéb csokrokat, alkalmi ko- szorúkat, dísznövényeket és virágokat legintányosabban szállít
REINISCH TESTVÉREK
 kereskedelmi kórtészte, VII. kerület, Gizella-ut 33. szám.
VIRÁGCSARNOKA
 Deák-ter, a földalatti villamos vasut kioszkjában.
 Vidéki megrendelések postafordultal a legzöndesabban eszközöltetnek. 7527

Kwizda Fluidja
 A gyógy- védjegyvel.
 Régi jöhrü diastikus c. emulziós szer (beoldószer) az emberi test izmai- nak és inainak erősi- tése.
 1/1 palackz ára 1 frt.
 30 tisztelt és elismerő okmány.
 Turista- fluid.
 Erdményesen használva turisták, le- répkörözők és lo- vaglók által nagyobb távok utáni erősi- tése és erőtgyűjtése.
 1/2 palackz ára 60 kr.
 Csakis a fenti védjegyes a valódi. — Kapható minden gyógyszerár- tésztárában. — Főrakár:
Kreisapothek, Kornenburg (Bécs mellett).
 A név, 1872 és csomagolás törvényesen védett. 7639

Igen egyszerű.
 Az élelmi zerek közül, melyek a testre előnyösek, a tejnek és a kenyérnek jut az első hely és csak igazságos, ha ezekhez sorol- juk a könnyen emészthető Van Houten kakaot is, mert alig le- hetséges jobban tápláló és frissítő reggelit készíteni, mint a Van Houten kakaoval.
 Egy kávéskanálnyi Van Houten kakaó egy csésze forró vízbe, ez a használati utasítás a maga egyszerűségében.

A női szépség
 emelésére, tökéletesítésére és fen- tartására legkittinőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszt és zairmen- tes készítmény a 7502
Margit Crème.
 Rövid idő alatt színtel szepől, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mit- esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tde bájos arczzsini kölcsönös, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hőlgypor 60 kr. 3 színben. **Margit szap- pan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerárta,
 Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz.
 Főrakár: Török József gyógyszerárta, Budapeston Király-utca 12.

Zürich világhírű
selyemkelméit
 a legújabb, legmodernebb minőségben, fekete, fehér és a legvilágosabb színes mintákban kaphatja ön igazi gyári árakon porto és vámmentesen egyenesen házhoz szállítva. Ezer meg ezer előismerő irat. Min- ták postafordultal.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
 királyi szállítók
 selyemkelmé- gyárak szövetsége Zürich. 7784

7712 KESSLER-féle
MAGDA-HAJKENŐCS
 dermatologiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételénél fogva az elismert legjobb szer korpa ellen, ugyintén hajkihullás ellen.
 Magda-hajkenőcs több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövést elő- mozdítja és mint kitűnő óvszer a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használatra legjobban ajánlható, 1 tégely ára 3 korona. 7687
Főszéküldési rakár: KESSLER REZSŐ-nél
 gyógyszerész Gyertyámos, (Torontál vármegye).
 Rakárak a következők: Budapest: Budapest: Török József, Király-utca 12., Dr. Buai Emil, Városhá- tér 7., Raditz Róbert, József-körút 64. Pozsony: Czollner Vincze, Lőrinczkapu-út. Miskolc: Baurch Gyula. Székes- Fehérvár: Say Kudoif. Szeged: Barcsay Károly. Debrecen: Mihálovits Jenő. Arad: Földes Kelemen. Temesvár: Theodor Albert, Versecz: Küchler Béla. Karánsebes: Müller F. Jakab. Nagy-Szeben: Molnár Örköcsel. Brassó: Jekelius Sándor, Kelemen Ferencz. Szász-Rügen: Wermescher Emil.

Üdvös tanács.
 Köhögésnél, rekedtségél, a torok és légzési szervek m- ködési zavarainál Egger biztos hatású
MELLPASZTILLAI
 vesedők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
 A gyomor rendellen működésénél radikális hatásnak bizonyultak 7293
Egger Szóda-Pasztillái.
 (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerár- tésztárában. — Fő- és székhelyi rakár Magyarországon: „Nador”-gyógyszerár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Allamilag kedvezményezett gőzerőre berendezett első magyar
Torony-óra-gyár
 7015
 Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII. Kazinczy-utca 3. sz. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

A NAGY KRACH!
 New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg a egy nagy esztárgyár inditása óta me- magát egész készletét — a munkájú csekély megterítésé mellett — elajándékozni. En vagyok felhatalmasa esen megbízást eszközölni. En tehát minden embernek adom az alatt felsorolt tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr. meg- térítése mellett és pedig:
 6 drb legűn. asztalkést val. ag. pengével,
 6 amer. szab. eszt. v. ill. egy drb. evőkanalat,
 12 kávékanalat,
 1 levesszezőkanalat,
 1 tejszezőkanalat,
 2 tojástartót,
 6 angol Victoriatálcát,
 2 pompás asztali-gyertyatartót,
 1 szeszürőt,
 1 legfinomabb eszokorsót,
 44 dar. összesen csak 6 frt 60 kr.
 A fenti 44 tárgy eszt. 40 frtba került és most ezen minimális árt. 6 forint 60 krajczárért kapható. Az amerikai szab. eszt. egy teljesen fehér fém, mely eszt. színt 25 éven át meg- tartja, miért is jóállás vállalatik. Leg- jobb bizonyítékul, hogy ezen hirdeté- s

De nem szélhámosság
 ezennel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az árú nem felel meg kifogás nélkül visszaszármantatom a pénzt. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek gar- nitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknak és jobb hástartá- sok részére. 774
Kapható csak HIRSCHBERG A.-nál
 az egyesült amerikai szabad. ezüstárú gyár főképviseletéségénél.
 Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114.
 Széküldés a vidékre utánvétel, vagy az összeg előlege beföldése mellett. — Tiszító-por hozni 10 kr. Csupán az ist látható véd- jeggyel valódi. (Egészségi érc.)
 Kivonot az elismerő levelekéből:
 Bécs: evőeszközöküldeményt, megkaptam, melyvel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garnitúrát, 14 drb. amer. szab. eszt. utánv. küldeni.
 Bosoviec, Kr.-Szörényim. 187. 896.
 Keresztes S. Eszterházy.
 *Az első küldeményvel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát. Kálocsa. Majorosy János, kassák. *A küldeményt vettem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért. Bányó hátr 6 eszt. Kolozsvár. Bányó hátr 6 eszt.

33. SZÁM. 1898. BUDAPEST, AUGUSZTUS 14. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50 Külföldi előfizetőknek a postaiag meghatározott viteldi is csatolandó.

Dr. SCHMIDT JÓZSEF.

Vörös László visszalépésével a kereske- lemügyi államtitkári fontos állás meg- ürülvén, a kormány bizalma dr. Schmidt József, a magyar kir. szabadalmi hivatal elnöke felé fordult, ki általánosan ismert és méltányolt érdemeivel már régebben megnyerte a korona figyelmét is, s kit bizonyára az egész hazai köz- vélemény is megnyugvással lát azon az előkelő pozelen, melyre most lépett, miután nevét külön- ösen mint az ezredévi országos kiállítás igaz- gatója országosan ismertté és népszerűvé tette.

Dr. Schmidt József 1848-ban, Előszálláson, Fehérmegyében született. Atyja, Schmidt József, a csizterezíták birtokán gazdatiszt volt és nemcsak ki- való szakismereténél, hanem nagy általános műveltségénél s kedves modoránál fogva is az egész megye szeretetét és tiszteletét bírta. Úgy az atya, mint az anyja minden örö- méit gyermekeiben találta; a Schmidt-család családi életé- nek mintaszerűsége az egész megyében közmondásos volt. Schmidt József gyermek- korában szelid természetű, vas- szorgalmú, magyaros, egyenes jellemű volt, mely tulajdonok nyájias előzékenységgel és sze- retetreméltósággal párosulnak benne ma is. Szülői alig 8 éves korában Budára küldték német szóra, hol az elemi-iskolát és a gimnázium két első osztályát elvégezvén, a többi osztályokat a csizterezíták székesfejér- vári gimnáziumában fejezte be. Mint deák, korához képest ki- való irodalmi ismeretei foly- tán nemcsak tanárainak volt kedvezze és büszkesége, ha- nem Wekerle Sándorral együtt, — kivel való barátsága már e zsenge korban kezdődött, — ta- nulótársainál is általános ked- veltségnek örvendett. Ó és We- kerle Sándor voltak az osztály

jobb tanulóit, a kik egyaránt kiváltak úgy tehet- ségüknél, mint szorgalmuknál fogva. Schmidt- nek mindenre jutott ideje, de legszívesebben a szépirodalmi munkák olvasgatásával foglalko- zott. A székesfejérvári gimnázium akkori tanulóit által alapított „Önképző-Kör”-ben Schmidt József irodalmi dolgozatai által tünt ki, míg Wekerle Sándor a szónoklatban szerezte meg az elsőséget. A szüniidőkben különösen szeretett a mezei gazdasággal és főleg a lóte- nyésztés tudományával foglalkozni, s ha hazat- ment Ménésmajorba, a hol a híres előszállási ménes tenyészkonzái s a fiatal csikók voltak,

mindenkit meglepett megfigyelő képessége, a melyet azzal árult el, hogy a kis csikók legna- gyobb részének — azok egyszerű megsemlé- lése után — származását a legtöbb esetben meg tudta mondani.
 A gimnázium elvégzése után 1867-ben Buda- pesten az egyetemre iratkozott be jogásznak, s majd, miután katonai szolgálatának mint egy- éves önkéntes eleget tett s a hadnagyi kard- bojtot elnyerte, 1872-ben a jogtudori, 1873-ban pedig az ügyvédi oklevelet szerezte meg s Budapestén ügyvédi irodát nyitott. Ez évben, 1873-ban, Wekerle Sándorral és Wetzel Gyulá- val, a szabadalmi hivatal jelen- legi alelnökével, egykori isko- latársával és gyermekkori bar- rátaival tanulmányútát tett. A három jó barát bejárta Felső- Olaszországot, Svájcot és Ba- jorországot, a hol Schmidt József különösen a mezőgazda- sági s az ipari állapotokat figyelte meg.
 Az ügyvédi pálya iránt kü- lönben nem nagy hajlama volt; szívesebben foglalkozott a közgazdasági tudományok- kal. Első nagyobb irodalmi munkái is e szakba vágnak. „Jószágaink rendezése” című dolgozata az országos gazda- sági egyesület által hirdett pályázaton 400 arany díjat nyert, „A magyar gazda hitele” című munkáját pedig 2000 forint pályadíjjal jutalmazta ugyanaz az egyesület. Mind a két munka nyomtatásban is megjelent s közkezen forog.
 Schmidt József 1874-ben megnősült; nőül vette Falvay Flórá, a kivel a legboldogabb családi életet éli, melynek örömeit három leánygyermek növeli.
 1885-ben a gróf Pálffy esa- lád jószágigazgatójának hívta meg, hol e minőségben 1887-ig működött s a grófi családnak nemcsak elismerését, hanem szeretetét is megszerezte.
 1888-ban Wekerle Sándor, akkori államtitkár meghívá-

Koller utóadi fényképe után.

Dr. SCHMIDT JÓZSEF.

sára mint pénzügyminiszteri titkár államszolgálatba lépett s a regaleváltság nagy munkájában kiváló része volt. Itt szerzett érdemeiért osztálytanácsossá neveztetett ki, s az időközben pénzügyminiszterre lett Wekerle mellett az első osztály vezetője.

Később, 1891. évben Kozma Ferencz kívánására a kérelmére, a földművelésügyi miniszteriumba neveztetett ki miniszteri tanácsossá, hol nem sokára Kozma Ferencznek utóda lett. Mint gazdasági főfelügyelő és a lótenyésztés főnökét eleinte nem nagy bizalommal fogadták, mert e téren való tehetsége és tudománya még csak kisebb körben volt ismeretes, de annál nagyobb lett aztán iránta a bizalom, mikor szaktudományát s nagy megfigyelő tehetségét megismerték. Itteni működése azonban, a mily sikeres volt, épen oly rövid ideig tartott, mert más feladatok teljesítésére szemetelt ki a kormány. E miatt a kereskedelmi miniszteriumba lépett át, a hol 1896-ban az országos kiállítás igazgatásával bízott meg. Hogy ezt a nehéz és óriási feladattal járó munkát hogyan végezte el, bizonyítja az, hogy a kiállítás a különféle politikai és közgazdasági akadályok mellett is fényesen sikerült. 1896. év márczius havában az akkor szervezett m. kir. szabadalmi hivatal elnökévé neveztetett ki, ez állást azonban csak a kiállítás teljes befejezése után, 1897. szeptember havában foglalhatta el.

Schmidt József a munka igazi embere. Idejét családja és a munka között osztja meg. A munkában nehézség nincs előtte, s mikor valamire azt mondja, hogy „ezt meg kell csinálni”, az bizonyosan meg is lesz. Hiúságot nem ismer. Birja ugyan a Ferencz Józsefrend csillaggal díszített közép-keresztjét, a porosz korona-rend, a Szent Anna-rend I. oszt. közép-keresztjét, a württembergi I. Frigyes-rend II. oszt. közép-keresztjét, az orosz Anna-rend gyémántokkal díszített és a bajor Mihály-érdemrend közép-keresztjét, de ezeket — kivéve, ha a kötelesség, vagy illem azok feltevést követeli — csak iróasztalának fiókjában lehet megtekinteni.

Ha azelőtt kételkedtek is abban, hogy az ügyvéd lehet-e jó jószágkormányzó, hogy a jószágkormányzó lehet-e jó pénzügyminiszteri titkár, hogy a regale-válttság nagy munkájának egyik részese kezében az országos lótenyésztés fogelendületet venni, hogy a lótenyésztés főnöke meg tudja-e csinálni az országos kiállítást, hogy a kiállítás igazgatója meg tud-e felelni a bírói széken is kötelességének: ma már az eddig elért eredmények és sikerek után mindenki egyetért abban, hogy a magyar kir. kereskedelemügyi miniszter a leghelyesebben választott, mikor ezekben a nehéz időkben Schmidt Józsefet vette maga mellé államtitkárnak.

MÁRIA.

Ne hagyj el, és maradj velem,
Kisérj tovább az utamon,
Te légy erőm, vigasztalom
Hosszú zárándoklásomon.

Hozzámsimúlva jer s kövess.
Ne kérdj hová, bizd rám magad!
Gyerünk keresni fényt s napot,
A melyből a sugár fakad.

Jer és ne félj. Karom erős.
Veszély ha jó, megvédek,
Habár nyilaknak ezreit
Szórájk felénk az emberek.

A múltat . . . azt feledjük el.
Sűrű, sötét fátyolt reá.
Temessük el emlékeit
Mélyen temessük föld alá.

De a jövő, az a miénk!
Jövőbe nézzen a szemünk!
Miénk lesz a győzelem,
Legyen bár minden ellenünk!

Jer és szeress, mint téged én!
Ólélj magadhoz engemet.
A míg most: piros szizma szorította a lábát, szépen kivastalt ruha omlott le karcsú derekáról s ezeket kimélni kellett a futásoknál; de azért az a másik legény, a korcsmáros fia, a kit ki nem állhat, mert még most is kis boszorkánynak hívja őt, mint hívták volt régebben azért, mert az anyja jvas asszony, soha el nem tudta fogni, pedig elégszer volt macska a játékban. Bizony ő utána váltig szaladt valamennyi legény; örült, a ki derekon kaplatta; akkor szépen fel is volt öltözve, nem ilyen pongyolán, mint most; egy leánynak sem volt olyan szép hajfonadék-pántlikája, mint az övé, a mit édesanyja hozott neki a múlt héten a városból; csak jó asszony is az az ő édesanyja, zsémbel-zsémbel eleget, ha nem visz elég orvosságnak valót haza, de aztán nem sajnálja tőle, hogy takarosan felöltözzék. Be szép is volt az a pántlika! Marci is megdicsérete; az igaz, hogy ritka leánynak is van olyan hosszú hajfonadéka, mint neki, abban jól is állhat a szép pántlika; hát még kontyba szorítva egy szép gyöngyös fekete főkötő hogy állana rajta! . . .

Hitem, reményem csak te vagy,
Te vagy talizmánom nekem,
A kézbe kéz, . . . előre hát! . . .
A zord, viharzó tengeren!

Ambrozovics Dezső.

ARANY LÁSZLÓ SZÉPPRÓZAI DOLGOZATAIBÓL.

Arany László elhunyt alkalmából megjelent közleményünk szépen ismertette azokat a jellemvonásokat, a melyek jogán ő életében jelesebb íróink közé tartozott, holta után pedig oly díszes hely illeti meg nevét s érdemeit irodalmunk történetében. Ez úttal kisebb szép prózai dolgozatai közül kívánunk fölleveníteni, mutatványul, pár darabot a „Magyarország képekben” című honismertető folyóirattól, melyet a „Vasárnapi Ujság” mai szerkesztője a 60-as évek végén szerkesztett. Arany László úgy e folyóiratba, mint a „Vasárnapi Ujság”-ba és más lapokba is rendszeresen csak neve kezdőbetűi alatt szokott írni; ezért az olvasó község legnagyobb része nem tudta, hogy voltaképen kinek köszönheti azokat a csinos dolgozatokat, melyek oly mélyre ható megfigyeléssel, oly törzökös szép magyarsággal s egyszersmind oly igaz szeretettel vázolták az alföldi magyar nép életének, lelke és szíve világának megkapóan eredeti s bájosan naiv jeleneteit s eseményeit.

E kedves rajzok közül kettőről lebbentjük itt föl a névtelenség fátyolát, melyek még 1867-ben jelentek meg s melyek eléggé alkalmasok, hogy a mai olvasót is igazán érdekeljék.

I.

Az iratosfüvet szedő leány.

Az édesanyja kiküldte őt gyógyfűveket szedni az erék közé.

Az öreg asszony híres jvas asszony a vidéken. Harmadik-negyedik faluba elhívják, ha nagy beteg valaki, s ha rá teszi kezét a betegre, szemlátomást megkönnyebbül tőle. Fejfájás, kézláb-kimarjulás, megcsömörlés, deréksajgás ellen elég, ha egyszer-kétszer jól megkeni a szenvedőt: azok a kiaszott sovány kezek hegyes, csontos ujjakkal úgy megnyomkodják a fájós tagot, hogy elleledek a fájdalom, s a beteg pár nap alatt kiépül — ha magába a gyógyításba bele nem betegszik. Gonoszabb bajok a kőszvény, a csúz, a harmad-negyednapos hideg-lelés, az oldalnyílalás, vagy épen a hagymáz: ezek csak keserű orvosságtól, izasztó fürdőtől ijednek meg s hagyják el a beteget.

„Adott az Uristen orvosságot fűbe, fába”, mondják az irás után áhitattal a nénemasszonyok, — nem úgy értelmezve e szent helyet, mint a szegény legény, ki szintén ezzel vigasztalja pajtását, ha valamije fáj, úgy magyarázva, hogy „fű a kötél, fa az akasztófa”; — ismeri is minden vén asszony az ezerjófűvet, a csabait, a vassfüvet, a Szent-László-fűvet, vadfordomentát, kakukkfűvet; de ezekkel banni, akkor szedni le, mikor legalkalmasabb, jól megszárítani, jó helyre tenni, aztán fürdőt, vagy orvosságot készíteni belőlök, a mint már a betegség megkívánja, ehhez egész tudomány kell, ezt csak az öreg jvasasszony tudja.

Az öreg jvasasszonynak gyógytára összeszerzésében s gyógyszerrei készítésében nincs más segédje, mint egyetlen leánya. Maga az

öreg is anyjától tanulta e tudományt s most naponként oktatgatja bele leányát: így szál a tapasztalás firől fira, minden emberöltőnél gyarapodva egy-egy kicsit; a természetből lassan kilesett titkokat megörziki a családnak, s ez az örökség biztosítja életmódjukat.

Hanem a szegény leány nem könnyen jut ez ismeretekhez.

A kis leányt már 8—10 éves korában magával viszi anyja a mocsarak közé: mutogatja, tanítgatja neki a száraz, szintelen, szagtalan füveket; a leánya úgy szeretne bokrétát kötni abból a szép sárga virágból, mely a tocsogó vizet ellepi, de nem szabad; mindig azokat az egyforma füveket kell keresgélnie. Lassanként az anya megvénül, a leány megnő; az öreg mind ritkábban jár az érre, ő csak otthon pancsol, a hajadon pedig bejárja a határt s szedi a füveket télen-nyáron, éjjel-nappal egyaránt. Mert ahhoz is tudni kell, melyik füvet mikor szedik: egyiket forró nyári délben, kiaszva, másikat kikeletkor, virágjában kell szakítani; van, a melyik csak úgy jó, ha a hajnali első harmatnál szedik, vagy ha a hó alól kaparják ki; a nehézség és nyavalyatörés ellen csak a karácsony-éjszakáján szedett iratosfü használ; s az ilyen időket a leánynak, ha esik, ha fű, ha tikkasztó kánikula van is, el nem szabad mulasztania.

Aztán mennyit kell járnia, míg némelyikből csak egy árva szálat talál is. — A csombort, katángkórót, egerfarkkórót, melyekből oly jó fürdő készült a kőszvény ellen, bőven találni, a hol szereti a földjét; ezeket kévészárnak sarlóval vágják, mert sok kell belőlök. De a gyujtványfüvet, mely a hagymázról jó, a tisztessfüvet, mely a hideglelést gyógyítja meg, néha napokig el kell keresni, míg egy itáralvatót összeszedhet. Pedig ha türes kézzel tér haza, az öreg asszony mindig zsémbel.

A forró nyári nap még tikkasztóbbá válik az erék között. A felforrott mocsár viz gőze megül a vizek fölött s oly nehézzé, oly nyomasztóvá teszi a lélekzést, hogy csak a folytonos vízben-gázolás által válik a hőség tűrhetővé.

De azért az ifjú leány már hajnalhasadta óta bolyong a rétek közt. Távol a falutól, távol az ember-járta földektől, hova csak a vadász, vagy a vadmadár-tojást szedő pákász vetődnek ki, szedi édes anyjának a mocsári virágokat. Körül, a meddig a szem belát, nincs egyéb, mint mocsár, nád, sás, csak itt-ott emelkedik egy-egy fűzfa tájékozatóul. A vadmadarak serege, mely szürkületkor és hajnalban oly zajjal tölti be a vidéket, most elült a sűrű növényzet közé, s a tisztás vizekről csak olykor-olykor fut végig, félíg repülve s lábaival a vizet paskolva egy-egy szárcsa, melyet a leszködő róka megriasztott. Még a sás és nád is lekonyított leveleiket a tikkasztó hőségben; csak a buzogány, e csodálatos mocsári növény, — melynek sima bársonyos bunkója hályogot von szemedre, ha vigyázatlanul hozzá érted, — emeli fejét büszkén a levegőbe.

A fűszedő leány is elfáradt. Leteszi kosarát, sarlóját, s maga is letelepszik a korhadó fűzfa gyér árnyékába. Lábat a vízbe nyújtja, nem megmosni, még csak nem is áztatni, hanem mert oly jól esik a harmincz foknyira fölmelegedett sekély viz füves, bársonyos puha fenekén csiklandozni talpát. — És ábrándozik.

Miért ne ábrándoznék az öreg jvasasszony leánya is azon korban, midőn a virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyíljk.

A múlt vasárnapi ezicézésára gondol; mikor kurátor uram fia úgy kitüntetett őt a többi leányok között. És ott áll előtte a vízben, a hol pedig néhány vízi tők levelén kívül semmi

sincs, a barna, pörge bajszú, fekete szemű legény, ki egész délután mindig őt fogta el a ciczián, ha csak tehetette. E gondolaton elmosolyodik: hej, dehogy fogta volna őt el Marci, bárha jó futó is, ha maga nem akarta volna! Igaz, hogy akkor ő sem volt ily könnyen öltözve, mint most: piros szizma szorította a lábát, szépen kivastalt ruha omlott le karcsú derekáról s ezeket kimélni kellett a futásoknál; de azért az a másik legény, a korcsmáros fia, a kit ki nem állhat, mert még most is kis boszorkánynak hívja őt, mint hívták volt régebben azért, mert az anyja jvas asszony, soha el nem tudta fogni, pedig elégszer volt macska a játékban. Bizony ő utána váltig szaladt valamennyi legény; örült, a ki derekon kaplatta; akkor szépen fel is volt öltözve, nem ilyen pongyolán, mint most; egy leánynak sem volt olyan szép hajfonadék-pántlikája, mint az övé, a mit édesanyja hozott neki a múlt héten a városból; csak jó asszony is az az ő édesanyja, zsémbel-zsémbel eleget, ha nem visz elég orvosságnak valót haza, de aztán nem sajnálja tőle, hogy takarosan felöltözzék. Be szép is volt az a pántlika! Marci is megdicsérete; az igaz, hogy ritka leánynak is van olyan hosszú hajfonadéka, mint neki, abban jól is állhat a szép pántlika; hát még kontyba szorítva egy szép gyöngyös fekete főkötő hogy állana rajta! . . .

És újra megjelenik a vízben Marci alakja, és újra űzik a múlt, jelen és jövő tarka képei egymást az ifjú leány képzeletében.

Merengj, álmodozzál szép hajadon; most boldoggá tesznek az ábrándok s ráérsz még fölébredni.

Nem ismered az életet, nem gondolsz a társadalmi korlátokra. Nem tudod, hogy kurátor uram, a ki tekintélyes belső ember, s erre büszke, soha bele nem egyezne e frigybe, soha el nem tűné, hogy a jvas asszony, kinek van ugyan vajonkájja is, tekintélye is, de a kit azért vén boszorkánynak hívnak a vidéken, őt valaha „nászuram”-nak szólíthassa.

II.

Egy különös vénleány.

Neve Pánczél Erzsébet lett volna, de a falubeliek többnyire Kóbori Erzsók néven ismerték. Multjáról keveset lehetett megtudni. Szülei ősi lakosai voltak a falunak, de rokonai régebben kihaltak, vagy elköltöztek már. Örsze, mint leány, szolgáltának ment Debreczenbe, s onnan egy pár év múlva visszakérülve, megtelepedett a faluban. Szülei már ekkor elháltak, s ő még mindig mint leány, hajadon leeresztett hajjal, egyedül maradt a kis házban.

Csekély vagyonkájából esendes, szótlan magányosságban élt egész éven át. Magához nem eresztett senkit, a szomszédok hiába kopogtattak nála, ritkán nyitott nekik ajtót; s ő sem járt senkihez, csupán a templomba, hova legkorábban beült, elfoglalta a szegletben a legeldugottabb helyet, s csak akkor jött ki, mikor más régen haza ment s a harangozó zárni akarta az ajtót.

A vén leányok felszűnésükből egy sem volt meg benne. Barna, majdnem fekete öltözetben járt, minden kirívó kiegészítő nélkül, a mit a vén leányok annyira szeretnek magukra aggatni; csupán hajfonadéka, melyet mindig lebecsátva s gondallal fésűlve hordott, mutatta, hogy hajadon.

Nem beszélt senkivel; s ha olykor mégis szólania kellett, röviden, de zózanúl beszélt. Hanem néha, egészen rohamosan reá jött a lázas betegek beszélési vágya, s ilyenkor neki indult faluhosszat és járt az utcákon fel s alá, prédikáló, szónokló hangon beszélve érthetlenségeket. De e zürzavarban mégis volt valami

rendszer, s az alaptétel, melyhez szónoklatában mindig vissza-visszatért, ilyenféle volt: „mindnyájan tojásból lettünk, az egész világ is tojásból lett, és bizonyára, ha kopogtatok, megnyitgatik, ha kerestek, feltaláljátok azon tojást, a melyből alakítottak a ti kedvesetek, a ti atyá-tokfia” . . . És folyt belőle a beszéd, mint a bomlott óra pergése; s ahanczok pedig röhhöttek reá, a mit azonban ő nem vett észre, vagy nem vett föl. De ez csak ritkán történt meg. Egyébkor esendes volt, s nem mondható róla senki, hogy örült. Egész nap elgyomlálattott kertjében; mert ez, és pár vökás kis földje, melyet a szomszédok felében műveltek, fedezték csekély szükségleteit. A feles szántókkal is jól le tudott számolni: nem hagyta megcsalni magát senkitől, s éberen őrködött a nyert búza, vagy kukorica felett.

Csupán egy tárgy volt, melynek megpillantása mindig tébolyultsági rohamot hozott reá: a tojás. Bárminő madártojás akadt kezébe, azt gyöngö koczintással feltörte, sárga szikét figyelmesen megvizsgálta, s aztán türelmetlenül fejét csóválva vágta az egészet falhoz, vagy földhöz. Maga nem tartott se tyúkot, se más tojó állatot; de a szomszédok tyúkjai mindig találtak udvarán szétszört magot, oljában jó fészkeknek való szalmát, s ha valamelyik oda tojt, ő nagy örömmel rabolta el s tördelte föl tojását. Minden ily mütét után elégedetlenség, csüggedtség látszott arczán.

A veréb, fecske s más apró állat fészket is elszedte, ha hozzá jutott. De legfőbb fokot ért szenvedélye a vízi madarak kotlásának idején; ilyenkor bezárta házát, elment s néha csak öthet nap múlva került haza. Kért, vagy csak leoldott ezüvekről egy-egy lélekvesztőt, s azzal neki indult a roppant rétségek, és kereste a fészkeket. Olykor egy-egy eltévedt s megkészt pákász még éjjeli időben is látta, a mint fennállva csónakában, nagy erővel és gyorsasággal siklott odább a vizeken. És ha fészket talált, feltörte, megvizsgálta s eldobta a tojásokat egyenként. Közben szoltárokat énekelte:

„Öröködbe, uram, pogányok jöttek,
és szent templomokat megförtöztették”
„Szolgádnak testek,
ételt vettetek
a mezei vadnak”

olykor mormogó, elhaló dallammal, majd ismét kitérő, harsogó hangon; — vagy folytatta, a fűhöz, nádhoz, sáshoz intézve, zavarodott predikációját.

A falubeliek, ha találkoztak vele a vizek közt, félve kerültek ki. Még a kálvinista ember is majd keresztet vetett magára, mikor a nád ruhájba közt egyszerre reá bukkan, a mint lobogó ruhájában, lengő fejkendőjével, vagy máskor elázva, összetapadt öltözkében csónakja végén állt, s hajtotta azt majdnem ember feletti erővel.

Ez örület-rohamoknak senki sem tudta okát. Debreczeni életéről keveset tudhattak meg; mikortájban haza került, még senki sem érdek-lődött utána, s később, ha egy-egy falubeli Debreczenbe vetődött és tudakozódott is, nem tudtak nyomra akadni.

Igy e talányosság egészen babonás alakká tetete. Apródonként reá fogták, hogy boszorkány s az ördögökkel komázik. Volt, a ki állítá, hogy ő már látta egy éjjel, a mint piszkafán a Szent-gellért-hegyre indult. A másik úgy vélekedett, hogy az ördögök bizonyosan ki akarnak irtani minden madarat, s azok bízták meg Erzsókot, hogy a tojást pusztítsa.

De legáltalánosabb hiedelemre talált az a vélemény, hogy szegény leányt a lidércz rontotta meg, s most az ellen keres szabadulást. És beszélgettek egymásnak, hogy mily iszonyú állapot az, ha valaki a lidérczel barátságot

köt. Kineset ad sokat, de elkarhozhatja, a ki hatalmába kerül. — Lidérczet pedig a fiatal leányok úgy szerezhettek, ha egy egészen fekete jérczcsibét kretreznek a három hétig mindig békalencsén tartanak. Ekkor a héteze magától megtojik, és tojik egy ötszegletű fekete tojást; e tojást hét hónapig, hét hétig, hét napig, hét óráig hónapig alatt kell éjjel-nappal hordozni, s ez idő elteltével kikel belőle egy rongyos csibe, — e csibe a lidércz. Egész nap a kuczokban ül és csipog. Hanem éjjel aztán megszólal: „mi kell, mi kell?” kérdezi a leánytól, ha pénzt kér, pénzzel, ha drága ruhát kér, drága ruhával, szóval, a mit csak kívánni tud, azzal tele hordja a házat. De ekkor egy szép legényné változik, a leány mellé fekszik, s a szegény leány reggelre olyan lesz, mint a halál, elhalványodik, elsóványodik, — lelke pedig elkarhozott, lelke már az ördögöké. E karhozat alól szabadulni csak egyetlenegy mód van: vissza kell adni a lidércznek, mely reggelre már ismét rongyos csibévé vált, mindent, a mit hozott, s aztán mindaddig keresni a tojásokat, míg olyat nem talál, melynek kettős szíke van, a sárgán belül, középpütt, még egy zöld szíke is. Ha ilyet talál az üldözött leány, mentve van a karhozattól, mentve van a pokoltól; csak igya meg a tojás szikét, s meggyógyul teste, lelke.

Lassanként általános hit lett a faluban, hogy Kóbori Ersze is a lidércz hatalmában van és ily kettős szikű tojást keres. Ezért aztán, szá-nalomból, nem háborgatták útáiban: hadd meneküljön a karhozattól, ha az Uristen irgalmas-sága megkegyelmez szegény bűnös lelkének.

És, mert ő csakugyan minden tojásnak a szikét megvizsgálta, s csupán azokat kereste mindig: nagyon hihetőnek is látszott, nem az ugyan, hogy a lidércz karhozattá el, hanem az, hogy elmezavarában valóban ezt képzelet szegény magáról.

Pár évvel ezután, hogy Pánczél Erzsókot megismertem. Debreczen város törvényszékének levéltárában volt néhány napi dolgom. Egyszer az iratok közt kezembe akadt egy csomag, melyre kívül reá volt írva: Pánczél Erzsókot gyermekvilkossági ügye. Mohó kíváncsisággal bontottam fel; a személy azonossága az iratokból tisztán kitűnt.

Végig lapoztam az egészet. Három tanú egyhangúlag bizonyítá a vádlott ellen, hogy gyermekét szült, s azt a kert területén át éjjel a szomszédba dobta, hol aztán a csecsemőt reggelig széttépték a kutyak. — Irtóztató vád, de a tanúságokból, s az összevágó körülményekből igaznak bizonyult.

Magának a vádlottnak vallomása következéleg van fölveve:

„Vádlott Pánczél Erzsókot, 22 éves, reformata, szolgáló leány vallja: nem tagadom, téns uraim, hogy elbuktam az ártatlanságnak útjáról, a szemérmesség ösvényéről, és hogy szivem alatt hordoztam a gyehenna nagy bűnének gyümölcsét. De az a pokbeli gyalázatos rágalmasz, hogy én gyermekemet megszülettem és megöltem volna: mert csak ezután kell az ártatlanság tojásaiban, a levegő madarainak fészkekben fölkeresnem gyermekemet . . . és bizonyára az örök tűz égetésére fognak karhozni az én vádlóim és elítélőim, az én bírám és per-lőim . . . mert valamin az egész világ tojásból származott és ti is halandó emberek hasonlók vagytok a törekeny tojáshegyhez, azonképen az én évadékom is a vizek madarainak, a golyák fészkeknek tojásaiból venni származását . . .” — Alább a vallomást fölvevő bíró keze által: „meg-jegyzetitek, hogy vádlott órahosszig elbeszél, folytonosan a fennebbi érthetlenségeket ismételve; úgy látszik, elmezavarodott, ámbár öltö-

zetén és egyéb magaviseletén az nem vehető észre».

Az ítélet következőleg hangzott: «Noha három tanú összevágó vallomásából kiderül, hogy vádlott fiúgyermekket szült, s azt kidobván, halálát okozta, és noha semmi nyoma, hogy e tett elkövetésénél már tébolyodottság vezérelte volna: mind a mellett, miután mind beszédeiből kitűnik, mind orvosi vélemények által igazoltatik, hogy elmezavarban szenved, — elmebeli állapotának teljes kiismertetése végett a városi kórházba őrizet alá adatni rendeltetik stb.»

Mikor szabadult ki a kórházból, nem jártam nyomába. Úgy látszik, meggyőződtek róla,

ezelőtt Feszty Árpád első körképe: «A magyarok bejövetele».

Az új körkép az ezredévi nemzeti ünneplés alkalmából 1896 június 8-án Budapesten tartott hódoló díszmenet káprázatos jelenetét eleveníti föl s örökíti meg, melynek minden ízében sikerült rendezése s bámulatosan fényes, de komoly pompája nemcsak a nézők száz ezreit büvölte el, hanem világszerte is csodálatot keltett.

Mikor ez az igazán tündéri látványosság véget ért, mindenki sajnálkozott, hogy ez az eszmei tartalmánál fogva is páratlan nemzeti tüntetés mindössze egyetlen egy napot ragyogott be s aztán elmúlt, mint valami szemkápráztató égi tünemény, hogy azontúl csak emlékezésben

Többféle tervezet után a «Magyar Körkép-Társaság» találta meg a legcélszerűbb módot, hogy a díszmenet körkép alakjában dolgoztassék ki. A mint ez az eszme megérelelődött, a társaság a cselekvés terére lépett. A nagy és nehéz feladat végrehajtására Eisenhut Ferenc jeles festőművésznünket kérte föl, lehetővé téve rá nézve, hogy kellő számú művészársakat vehessen maga mellé közreműködőkül s az adatok összegyűjtése végett beútazhassa az egész országot.

És Eisenhut művészi hírnevéhez méltóan teljesítette feladatát. A menetet egész útján ecsettel végig kísérni művészi lehetetlenség lévén, nagyon helyesen úgy szerkesztette meg a

A palota erkélyének közép szakaszában állanak: a király, jobbját csákójához emelve, mellette a királyné, odább Stefánia főhercegnő leányával, Erzsébet főhercegnővel; mögöttük és az erkély két oldalán szakaszában főhercegek és főhercegnők. — Az erkély alatt haladnak a zászlós urak: báró Fay Béla, Magyarország ezermester, Fehér zászlóját a királyi pár előtt meghajlítja; előtte Lovagolnak új, gróf Széchenyi Imre Ludoméria, gróf Csáky Zeno Kumánia, gróf Teleki József Bulgária, gróf Bethlen Andrási Erdély zászlójával, gróf Esterházy Mihály Galícia, gróf Keglevich István Szerbia, gróf Pejaševich Todor Horvátország, gróf Andrássy Géza Bosznia, herceg Pálffy Miklós Szlavonia és gróf Nádasdy Ferenc Dalmácia lobogójával, kik mögött Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye bandériumának eleje látható. A várpalotától s a zászlós urak csoportjától idább Szabolcs megye nagy bandériuma halad. Az innessé néző csoport első sorában állnak Berzeviczy Albert, Szencseváry Miklós, stb.

AZ EZREDÉVI HÓDOLÓ DÍSZMENET KÖRKÉPE. — A MENET A KIRÁLYI PALOTA ELŐTT. — Divald felvétele után.

hogy örültsége csak ez egyetlen rögeszmében nyilvánkozik, s így senkinek sem lehet ártalmas, tehát szabadon bocsátották.

És talán azóta is mindig keresi örülete gyermekét, — a falubeliek pedig félve vonulnak félre előtte: «nézzétek, hogy üldözi szegényt a kárhozatos lidérc!»

AZ EZREDÉVI HÓDOLÓ DÍSZMENET KÖRKÉPÉBEN.

Új s minden tekintetben nagyszabású körkép vonja magára a közfigyelmet a «Magyar Körkép-Társaság» városligeti épületében. A jelen augusztus hó 7-ikén nyitották meg a nagy közönség előtt e látványosságot, mely bizonyára épen oly nagy és általános érdeklődést fog kelteni az egész magyar hazában, mint négy évvel

és följegyzésekben éljen, majd pedig lassanként elszintelenülő történeti adattá zsugorodjék.

Ámde a díszmenet, mely Magyarország zászlós urait, főrendi- és képviselőházának tagjait s összes törvényhatóságainak küldöttségeit egyesítve magába, vonult hódolatra a koronás király elé, sokkal mélyebb hatást tett, sokkal nagyobb lelkesedést keltett, hogysem a hazafias és gondolkodó elmék feledésbe merülni engedhették volna. Írók, művészek és más lelkes hazafiak csakhamar töprengeni kezdtek, hogy mily mód volna legalkalmasabb e történeti becsü esemény megörökítésére s az általa keltett lelkesedésnek állandó ápolására, éltetésére. Egyben mindenki egyetértett, abban, hogy e végre csak a művészetnek, legkülönösebben pedig a festő művészetnek van elég ereje és hatalma.

képet, hogy a díszmenet minden részletét egy képen csoportosította, melynek fő pontja a királyi palota udvara, melylyel szemközt egy azóta eltűnt bástyán áll a néző, honnan — a festői szabadság ügyes fölhasználásával — látható egy felől a Vérmező, a Krisztinaváros és a Tabán, a mögöttük sorakozó hegyek egész koszorújával, melyekből az akkor még csak épülőfélben volt mai új palota még semmit el nem takart, más felől a várnak a királyi palota felé nyíló két utcájára és alkalmas közökön át az új országház a Dunával és a Margit-szigettel, meg a Bazilika kupolás tetőzete.

Erre a nagy szintérré helyezte el Eisenhut az egész mozgalmas menetet, úgy csoportosítva a részleteket, hogy a menet eleje, melynek élén Perczel Dezső belügyminiszter lovagolt, újat

A várpalotával szemközt külföldi diplomaták és meghívott előkelőségek tribünje előtt a nézőtől balra a miniszterek csoportja van: első báró Bánffy Dezső miniszterelnök, tőle jobbra Erdély Sándor, Wlassics Gyula, mögötte Josipovics Géza, Darányi Ignác, báró Dániel Ernő, Lukács László; odább báró Fejérváry Géza; tőle balra báró Radevicskó Béla, gróf Csáky Albin, Tisza Kálmán, herceg Lobkowitz Rudolf, ezektől idább Vasváry Károly bizalmas hercegprímás s Fehér Ipoly pannonhalmi főpát, mögöttük távolabb Jókai Mór, gróf Andrássy Gyula, Szalay Odön, stb.

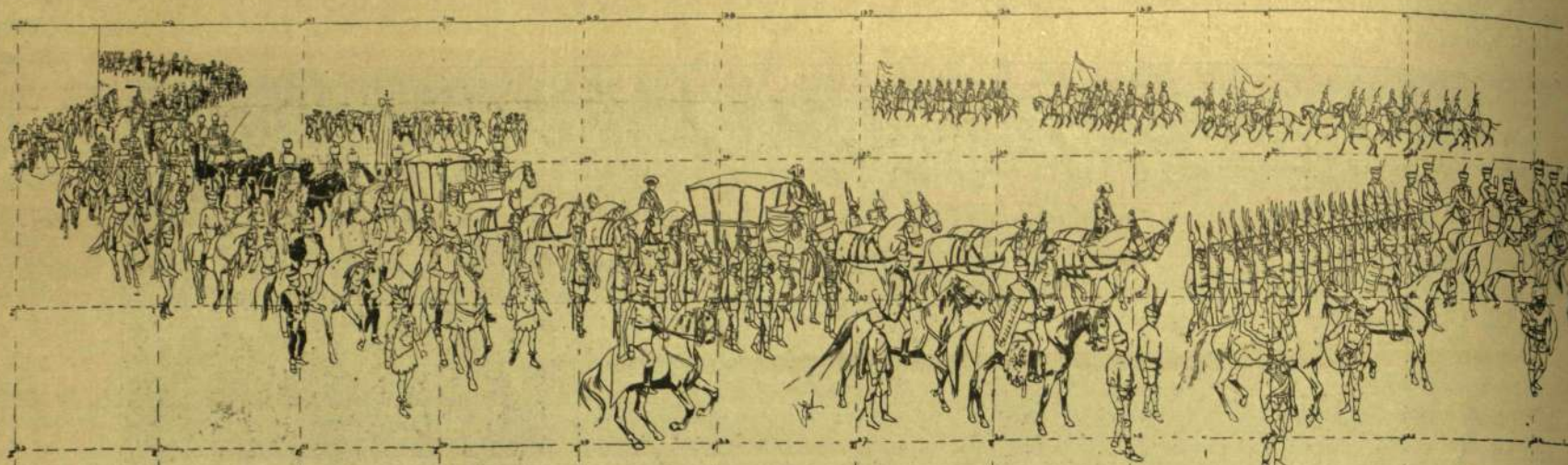
A KIRÁLYI PALOTA UDVARÁRÓL.

Pozsony, Sáros és Somogy megyék bandériumai. Az előtérben álló nagy néző közönség közt fölismerhetők: Szász Domokos erdélyi püspök, Vadnay Andor főispán, előttük báró Bánffy Dezsőné, Wlassics Gyuláné, Vadnay Andorné, Berzeviczy Albertné, gróf Esterházy Kálmán, gróf Karácsonyi Jenő, Szász püspök előtt Zichy Antal, Etyi József apát, Földváry Elemér, majd odább másik csoportban gróf Karácsonyi Aladár, Zoltán Elek, báró Nikolics Fedor, Tisza László, stb.

A KIRÁLYI PALOTA ELŐTT.

AZ EZREDÉVI HÓDOLÓ DÍSZMENET KÖRKÉPE.

Meissl Ágoston rajza.

AZ EZREDEVI HÓDOLÓ DISZMENET KÖRKÉPÉNEK VÁZLATAIBÓL. — A koronát és a koronadróket vivő kocsik.

megetté már visszaért a kiindulás helyére, a Vérmezőre, s ott épen fölcsoltni készül, míg a menet dereka egymás mellett ellentétes irányban elhaladó kigyózó vonalban kanyarodik el a palota erkélyén ülő király, királyné és királyi családtagok előtt. A királyi pár irányában épen a zászlós urak csapata halad, fő helyet juttatva a főrendiház alelnökének, báró Vay Bélának, a ki Magyarország zászlaját víve fehér lovon lép-tet el hódolattal a király előtt.

Már ennél a csoportnál igen szembe tűnik, hogy Eisenhut nemcsak alakokat, hanem igazi embereket ábrázolt arcképi hűséggel úgy, hogy a zászlós urak egyenként fölismertetők. Szintén így van ábrázolva a többi csoportoknak minden nevezetesebb tagja is. Így egyenként fölismertetők a zászlós urak csapatjától hátrább, a palota balszárnya előtt álló miniszterek s egyéb polgári, katonai és papi méltóságok. A miniszterek csoportjának közepe előtt szembe-tűnik báró Bánffy Dezső miniszterelnök; ezek-től hátrább egy másik csoportban Tisza Kálmán és hg. Lobkovitz fővárosi téparanescnok, hátuk mögött Jókai Mór, előttük, a nézőhöz közelebb pedig Vaszary Kolozs bibornok-hercegeprimás van kisérétével. Ezt a csoportot Eisenhut festői szabadságból tette ide a nézők közé, mert a primás tudvalevőleg diszhintón vett részt a menetben. Innen közelebb a nézőhöz egy más csoport előkelőség áll, hol a férfiak közül Szász Domokos erdélyi ref. püspök, a hölgyek közül pedig báró Bánffy Dezsőné és Wlassics Gyuláné ismerhető föl világosabban.

E csoporttól jóval odább balra két pompás diszhintót látunk. Az elsőben a királyi korona van, melyet a menet az új országházból kisér fölrendes őrzőhelyére, a királyi palotába; a másodikban pedig a két koronaőr ül. A két diszhintó előtt és két oldalán érzisakos, alabárdos koronaőr-katonák lépdelnek skarlátvörös egyenruhában. A diszhintókon belül, vissza felé haladva Zemplénmegye küldöttsége halad, melyet Dókus Gyula, a diszmenet eszméjének első megpendítője vezet. E népes csoportnak két zászlója van, egy piros és egy kék; amazt id. Mecner Gyula, emezt pedig Thuránszky László viszi.

E csoportokat, úgyszintén a Vérmezőn már szétosztásra készülöket azért nevezük meg itt külön, mivel ezeket lapunk mai számában fényképi fölvételek után be is mutatjuk. Az egész körképről általában azt mondhatjuk, hogy fölfogás és elrendezés tekintetében egyaránt érdemes mű. A kép színezése a valósághoz alkalmazkodik. Minden csoport tagjai a menetben használt diszöltözeteikben vannak ábrázolva, a mi rendkívüli változatosságot okoz úgy a színekben, mint az alakokban. Lovagok, lovak és csatlósok egészen azon módon jelennek meg a néző előtt, a hogy a diszmenetben

szerepeltek. Ruházat, fegyverzet, zászlók és löfölszerelések mind megannyi korszerű tanulmányok a maguk nemében. A levegő és az ég nyári párazatos szürkeségű, a mi igen jól illik a színek sokféleségének gazdagságához és saját-szerű összhangzatához.

Még két dolgot kívánunk megjegyezni. Az egyik az, hogy az élénk csoportokban elhelyezett nézőközönség közt is igen sok az arcképi hűséggel ábrázolt alak. A közélet kiválóbb szereplői, országnagyok, politikusok, különféle méltóságok, írók, művészek és hölgyek is nagy számmal személy szerint fölismertetők, a mi egyik külön bizonyossága Eisenhut és festőtársai nagy szorgalmának. A másik az elötér ügyes megalkotása. Házak, kertek, bástya-részletek igazi utánzatai veszik körül a néző-tért s oly természetesen olvadnak át az óriási képbe, hogy a legélesebb szem is alig tudja észrevenni, hogy a valóság és a kép festői része hol találkoznak össze.

Eisenhut Ferencz művész munkatársai között voltak Márk Lajos, a ki a körképen levő összes arcképeket, Zich Ferencz, a ki a tájképet és az építészeti részeket és Wankie László, a ki az alakok disztiméneit és a löszerszámokat festette; a tájkép kidolgozásában Olgyay Ferencz, Szlányi Dezső, Mihalik Dániel és Mály József festőművészek segítettek, s a körkép elő-munkálataihoz szükségelt kartonokat, melyek-ről szintén bemutatunk egy részletet, Meissl Ágoston rajzolta.

A «Magyar Körkép-Társaság» e mű létrehozása által nemcsak érdekes látnivalóval gazdagította fővárosunkat, hanem hazafias vállalatot is létesített benne, a melylyel neme-sőbb gyönyörűség nyújtása mellett hathatósan fogja ápolni és fejleszteni a hazafias szellemet és érzelmeket az ország minden részéből ide seregglő látogatók szívében.

A MENET A SZENT-GYÖRGY TÉREN.

AZ EZREDEVI HÓDOLÓ DISZMENET KÖRKÉPE.

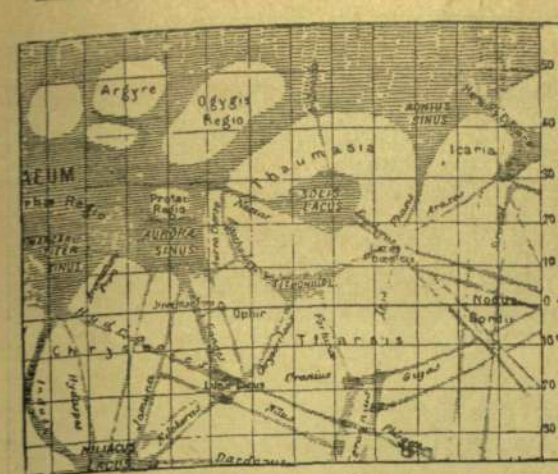
MÁS VILÁGOK, MINT A MIENK.

Még nem oly rég volt, midőn földünk ismeretében kezdetleges észjárás, gyermekies fölfogás jellemezte azokat is, a kiket «bölcsék»-nek neveztek. Látták, a mint estéknként a csillagok ezrei kigyulladnak s azt hitték, hogy e myriád fénylő pont egyetlen rendeltetése, hogy sötét éjjeleinket megvilágítsa.

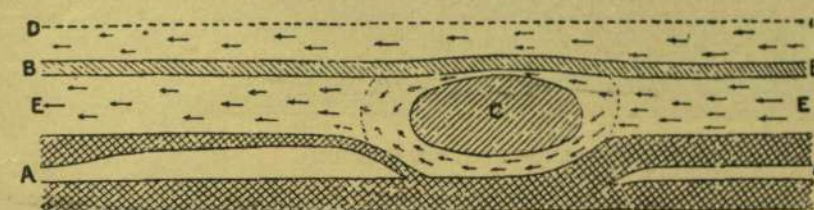
De ma már tudjuk, hogy a föld arányban az ismert világhoz csak egy parányi kis testecske, mely az űrben lebeg, körülbelül olyan, mint egy porszem a Szaharában. És az emberek nagy része még most is igen hajlandó magát és a földet a mindenség középpontjának tekinteni.

A huszadik század virradatán, már tisztában lehetünk azzal, hogy a ragyogó csillagok megszámlálhatatlan ezrei nemcsak azért vannak az égen, hogy csekély világosságukat a földre árasztják, vagy talán, hogy a költők néha-néha feléjük fordítsák ábrándos tekintetüket. Mind napok ezek, olyanok, mint a mi napunk, mind-megannyi óriási erélyforrások, melyek szinte kifogyhatatlan bőséggel árasztják ki a fényt és a jótékony meleget. Ezek az élet forrásai.

Lehet, hogy olyan nap is van, melynek nincsen bolygója. De viszont bizonyára többségben lesznek azok, melyek közül ép úgy, mint a mi Napunk körül, bolygók, részben ezerféle módon nyilvánuló életnek színhelyei keringenek. Földünk emberisége bizonyára nem az egyedüli a világegyetemben, sem a legfejlettebb, sem a legjobb. Emberiségek trillióra számra létezhetnek még. De ezeket nem ismerjük. Lehet, hogy külső megjelenésükben sehogysem hasonlítanak

A TAVAK VIDÉKE A MARSON.

A «VÖRÖS FOLT» A JUPITEREN ÉS A LÉGKÖR ÁRAMLATAI.

hozzánk, hogy más természeti, éghajlati és fizikai viszonyok között a létért való küzdelemből egészen más alakok váltak ki, mint itt a földön. Azonban a nélkül, hogy túlesapongó képzelgés vádjá alá eshetnénk, valamit mégis mondhatunk a csillaglakókról, bár lakóhelyeiket még a legerősebben ragyító messzelióink sem tüntetik föl. Vannak bizonyos törvények az emberi ismeretek bármely ágában, teszem azt a matematikában, az esztetikában, stb., melyekről azt állíthatjuk, hogy ép oly igazak voltak százezer évvel ezelőtt, mint lesznek százezer év múlva és ép oly igazak itt a földön, mint az űr ama távoli tájaiban, a hova a villamos szikra is csak évezredek múlva érne el. Így például a milyen igaz a földön, hogy egy meg egy az kettő, ezen egyenlet ép oly helyes lesz a Marson, Saturnuson, Sirius bolygóján vagy bármely égi testen.

Mikor az emberek nagyobb mértékben érdeklődni kezdettek az ég többi gömbjei iránt s igyekeztek felismerni rajtuk az élet nyomait, úgy találták, hogy egyesek annyira különböznek a földtől, miszerint az élet csiráit sem képzelhetjük el rajtuk; mások ellenben többé-kevésbé hasonlítanak úgy, hogy valószínű, hogy az előttünk ismert formák-tól talán minden tekintetben elütő növény-és állatvilág ütötte fel rajtuk tanyáját. Így keletkezett aztán a világok többségéről szóló elmélet, mely azt bizonyítja, hogy a föld nem az egyedüli lakott világ.

Századokon keresztül találhatók az irodalomban nyomai ennek az elméletnek. Egyesek közvetlen összeköttetés hiányában a képzelet segítségével igyekeztek bennünket a másvilágok lakóival megismertetni s így keletkezett aztán egész sora a tisztán képzeleten alapuló elméleteknek. Ezekkel azonban nem akarunk foglalkozni. Csak azt akarjuk kimutatni, hogy a mi napunk rendszerének «szűk» határain belül is — mert csak ezt az egy rendszert ismerjük a sok millió naprendszer közül, — létezhetnek élő lények a mi lakóhelyünkön a földön kívül. Nem szükséges épen, hogy jelenleg lakott világok legyenek a bolygók, tételünk bizonyítására elég, ha azt mondjuk meg, hogy a múltban voltak, vagy pedig a jövőben lesznek lakott világok. Ezek a bolygók a Merkur, Vénus, Mars, Jupiter, Saturnus és a többi.

Az első kettő a Merkur meg a Vénus, mint a legújabb kutatások mutatták, nem alkalmasak élet befogadására. Ellenben a Mars-ra vonatkozólag czáfolyhatatlan bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy ezen a másvilágon élő lények, növények, talán állatok s mindenesetre értelmes lények laknak.

A legtöbb ember ezt is azokhoz a képzeleten alapuló elméletekhez utasítja, melyekről szólunk. Pedig ez ép oly logikai levezetés, mint az, hogy ha az oceánon messze távolban egy hatalmas gözst látunk a habokon végig siklani

s föltételezzük, hogy azon a gözöson emberek vannak, a nélkül, hogy őket megláthatnók.

A Mars bolygóról is, melyet hatalmas távcsövekkel vizsgálunk, az észleletek azt mutatják, hogy azon élő lényeknek kell lenniök. Ennek az érdekes világnak múlt év végén és az idén tavasszal volt utolsó oppozíciója a nappal és akkor a földgömb majd minden pontján akadt szorgalmas észlelő, a ki megfigyelte.

Mondhatjuk, hogy korunkban, melyet a haladás korszakának szoktak nevezni, több száz óriási messzelátócsó csaknem szüntelenül kutatja az égbolt különböző mélységeit. S így volt ez az idej Mars-oppozíció alkalmával is. A világ majd minden részéből kaptunk tudósításokat rendkívül érdekes megfigyelésekről, melyek újból bizonyítják a rég sejtett igazságokat. A legsikerültebb megfigyeléseket tették Howell

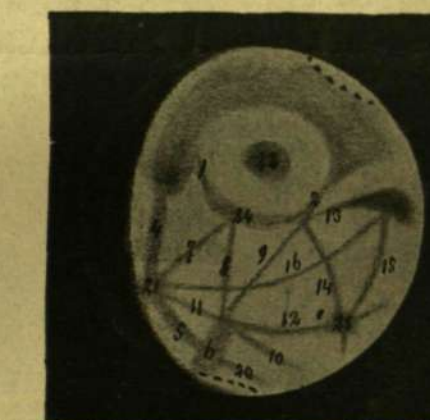
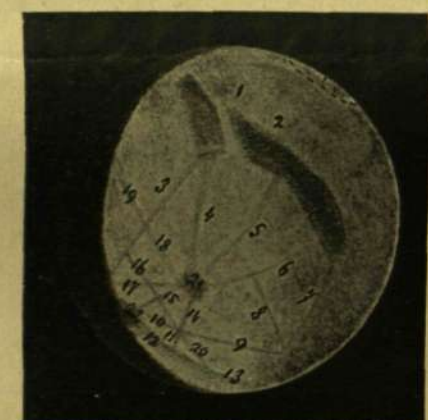
fasorok húzódnak végig. A világos vöröses színű foltok pedig sivatagok.

A világos foltok soha sem változtatják meg rendes kinézésüket. A mióta csak vizsgálják a csillagászok, mindig az az élettelen holt külsejük volt, mint most. Ezek tehát sivatagok, melyek nagyobb területet foglalnak el, mint Ázsia és Ausztrália együttvéve. A sötét vonalaknál legelőször szembe-tűnik az a geometriai pontos szerkezet, melyben majd párhuzamosan haladnak, majd keresztezik egymást. Rendesen 5—6 ilyen csatorna egy csomópontban egyesül. Ezek a «tavak» vagy «óázisok», ilyet ma több mint ötvenet, míg vonalat — nevezük «csatornák»-nak — majd kétszázat ismerünk. Az egész bolygó felülete szabályosan tele van hintve ezekkel az építményekkel. Mert hogy ezek építmények, a fölött nem lehet már kételkednünk. Nincs példánk arra nézve, hogy a természet önmagából képes volna ilyen tökéletes csatornarendszert alkotni. Mert hogy a sötét vonalak tényleg csatornák, az több mint valószínű. Tavasszal, azaz a Mars tavaszán rendszerint kettősnek tűnnek föl ezek a különös vonalak. Az árvíz ellen való védekezés, a szántóföldek megtermékenyítése magyarázhatja meg ezt a tümenényt. A sarki hóolvadás meg a sötét vonalak kiterjedése közötti összefüggés határozottan arra vall, hogy a sötét vonalak vízerek, tehát csatornák, külsejük pedig azt mutatja, hogy a természet nem alkothatta őket. Tehát értelmes lények remekműnkéja.

Még fehér vonalakat is fedezett fel a múlt hónapokban Lowell a Marson, melyeket «hidak»-nak keresztelt el. Ezekről még nagyon keveset tudunk; lehet, hogy talán óriási országutak.

Ezek a legérdekesebb tapasztalatok az idej Mars-megfigyeléseiben.

A Marson épen ellentéte a Jupiter bolygó. Mars a kisebb világok közé tartozik, a mennyiben a földnél 7-szerre kisebb, míg a Jupiter naprendszerünk legóriásabb teste, mert földecs-

A MARS BOLYGÓ CSATORNÁI. — Brenner Leo rajza.

másképp magyarázni ezt a dolgot, mint hogy ott kiterjedt földterületeket növényzet borít.

Némelyike a sötét foltoknak valójában tenger, nem oly mélyek ezek, mint a föld oceánjai, hanem zátonyosak. Ezt onnan tudjuk, mert csak hóolvadások mutatnak szabályos sötét színezetet, máskülönbön akárhány világos sáv mutatja, hogy a tenger azon a vidékeken kiszáradt.

Sötét vonalakat is láttak és látnak még most is a Mars bolygó felületén. Ezeket most úgy magyarázzák, hogy csatornák, melyek mentén

A JUPITER KÉPE TÁVCSŐBEN.

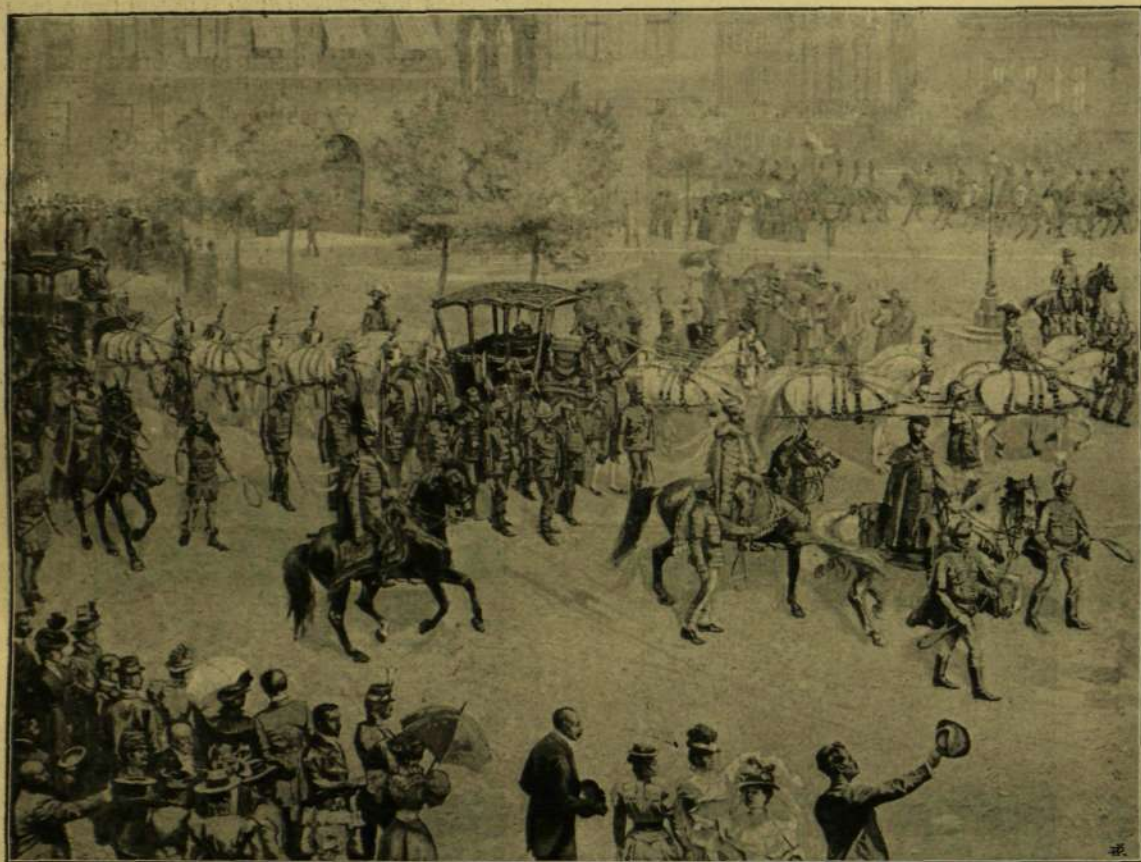
A mi földünk óskora! Már több millió évvel ezelőtt volt, mikor még nem képződött szilárd kéreg a földön, tüzes légkör burkolta körül és sívító orkárok kavarták föl minduntalan az óriás látatengert, melynek hullámai hihetetlen magasba csaptak föl. A mostani oceánok óriási víztömege a légkör magaslataiban párák alakjában áthatatlan sűrűségű felhőket képezve lebegett. Nem voltak képesek medencében tengerré egyesülni, mert ilyen medence nem is volt még. Nem voltak képesek az esőcseppek oceánná egyesülni, mert a szüntelenül zuhogó zápor az izzó látatömegben ismét hirtelen elpárolgott és magasba szállt. Akkor a föld felülete tűzben és gőzben úszott, akkor élő lény sem volt rajta, se állat, se növény!

És élő lény a Jupiteren sem lehet, mert, mint már mondtuk, ez az óriás világ most abban a fejlődési állapotban van, melyben a föld akkor volt. És a mint a föld mostani képét nyerte, azonképen a Jupiteren is egykor tengerek és szárazföldek, tavak, szigetek, erdők, mezők meg rétek lehetnek majd és lakói ép oly kíváncsisággal fogják a mi világunkat észlelni hatalmas messzelátóikkal, a mint most mi az övéket.

Most még annak a bizonyításával maradtam

JÁSZNAGYKUN-SZOLNOK MEGYE BANDÉRIUMA.

A KORONÁT ÉS KORONAÖRÖKET VIVÓ DISZHINTÓK.

adós, hogy mért tekintjük, miért kell Jupiteret fejletlen óskorszakában élő világnak tekintenünk?

Hatalmas messzelátón nézve, nem mutat szárazföldeket, tengereket, stb., mint a Mars, hanem több színes, az egyenlítővel egyközűen haladó sávolyt. Ezek egyike sem állandó. Világosak, sötétek s folytonosan változtatják a helyüket meg a külsejüket. A mióta megfigyelik a Jupitert, mindig más-más képet nyujt. Egyes foltok és sávok, melyek kétségtelenül a Jupiteri légkör felhőáramlatai, nagyobb sebességgel mozognak, mint a bolygó maga. Ebből az következik, hogy folytonos orkán söpri végig a felleget. Ezeknek a sebessége néha 500,000 méter óránként.

Egy vörös foltot már 1879 óta mind a mai napig folytonosan észlelnek. Azt mondják, ez a bolygó valódi izzó felülete, mely a felhőrétegen átlátszik.

A Saturnus bolygó majd akkora, mint a Jupiter, de jóval távolabb van tőlünk s így sokkal kevésbé ismerjük s nem tudjuk megmondani, lakott lehet-e vagy sem? Így vagyunk Úranussal és Neptunussal is. Annyi azonban bizonyos a mondottak alapján, hogy a föld nem az egyedüli lakott világ.

Hoffmann Ottó.

EGYVELEG.

* A tejhamisításra vonatkozólag többek között kiszámították, hogy legalább 25-30 ezerrel több tehénre volna szükség abban az esetben, ha Lon-

Dókus Gyula.

AZ EZREDEVI HÓDOLÓ DISZMENET KÖRKÉPE. — ZEMPLÉNMEGYE BANDÉRIUMA.

BÁRÓ APPEL JÁNOS, LOVASSÁGI TÁBORNOK, A MOSTANI EZREDTULAJDONOS.

GRÓF GYULAI IGNÁC, ALTÁBORNAGY. (1801-1831).

SCHWARCZ HENRIK LOVAG, A MOSTANI EZREDPARANCSONK.

A 60-IK GYALOGEZRED JUBILEUMA.

A napoleoni háborúk idején I. Ferenc király serege mindenütt súlyos veszteségeket szenvedvén, a monarchia minden erejének megfeszítésével egyre újabb meg újabb csapatok alakítására volt szükség, hogy azokkal a folytonos hadviselésben ugyan megfogytakozott hadsereg kiegészítsék. Így alakultak egymásután az új lovas-ezredek mellett a 60-ik, 48-ik, 61-ik és 62-ik gyalogezredek, a melyek mind az idén ünneplik alakulásuknak százados évfordulóját.

Az Egerben állomásozó 60-ik gyalogezred, a melynek most báró Appel János lovassági tábornok a tulajdonosa, 1798 június 1-én alakult három zászlóaljjal és egy gránátos-osztályal. Az új ezred neve: *60-ik számú újonnan alakított második magyar gyalogezred* lón, s első ezredparancsnoka collenbergi báró Rüdít Károly volt.

Az ezred fennállásának száz éves ünnepe alkalmából Pick Lipót százados megírta az ezred történetét, a melyhez Schwarcz Henrik lovag, mostani ezredparancsnok irt rövid előszót. Ebből megtudjuk, hogy az Appel-ezred összesen 12 hadjáratban, 21 csatában és 57 ütközetben vett részt s magyar fiainak vérével öntözte a svájci Alpesekeket, Oroszország sivatagait, a szász királyság, Itália és Franciaország földjét. Ez ezred zászlóaljai 1849-ben ott harcoltak Aulich, Perczel, Kiss Ernő és Damjanich hadosztályaiban.

Alig alakult meg az ezred, rögtön hadilábra állították s vitték a francziák ellen. A vérértelenséget Luciensteig védelménél kapta, a hol Massena egyik előre tolt hadosztálya ellen 4 órán át vítéül tartotta magát.

Éjjel azonban Massena tartaléka újabb rohamra ment s az ezred által védett redoute elesett. Az éjjeli megrohanás alkalmával ember ember ellen harcolt s Hanlinger alezredes

KÁROLINA SZÁSZ KIRÁLYNÉ, ZÁSZLÓANYA.

számos tisztel együtt elesett, a legénység nagy része megsebesült, vagy fogságba jutott.

A churi ütközetben, hol szintén nagyobb erő támarta meg őket, mely középönalukat áttörvén, jobb szárnyukat megkerülte, mire ezek

kétségbeesett harc után visszavonultak, de Chur kapuit megfoghatatlan módon zárva találván, két tűz közé szorultak s roppant veszteséget szenvedtek.

A stobachi ütközetben, március 2-án a francziákat hátulról támadták meg s csaknem egy fél dandárukat fegyverlerakásra kényszerítették.

Winterthur és Töss győzelmes ostrománál a második zászlóalj kötésig erő vízben gázolt át, az öldöklő kartács- és golyózáporban, felkúsztak a meredek parton s elsánts szuronyrohamukkal kiverték a francziákat állásukból.

A zürichi csatában Schwamedingent szintén úgy ostromolták ki, hogy gyilkos kartács-tűz közt bele ugráltak a Clatt vizébe, a tulsó parton újra sorakoztak és szuronynyal verték ki a faluból az ellenséget.

Massena, Zürich melletti győzelme után, egyik hadosztályával merész támadást intézett Schanis ellen, mire a tartalékban levő ezred 1-ső és 2-ik zászlóalját is feliasztották és Schanisbe rendelték. Hotze altábornagy és Plunkett gróf ezredparancsnok csekély kísérettel előre lovagolva, a nagy ködben egyszerre sortűz dördült el s Hotze és gróf Plunkett holtan buktak le lovukról. Az altábornagy holtteste az ellenség kezébe került, az alezredesét lovásza és az ezred kürtöse megmentették s a holttesttel ép akkor érték az ezred elé, a mikor az rohamra készült. Parancsnokuk véres holttestének láttára az elkeseredés dühével rohantak a nagyobb számú ellenségre s azt vissza is verték, de minthogy a francziák egyre újabb erősítéseket kaptak, vissza kellett vonulniuk.

Igy küzdött tovább az ezred a Napoleon elleni hadjáratokban, többnyire nagyobb erő ellen

WASA GUSZTÁV HERCEGE (Ezredtulajdonos, 1831-1877-ig).

BENEDEK SÁNDOR ALTÁBORNAGY (Ezredtulajdonos 1877-1878-ig).

BÁRÓ NAGY KÁROLY ALTÁBORNAGY (Ezredtulajdonos 1878-1881-ig).

A 60-IK GYALOGEZRED JUBILEUMÁHOZ.

véve föl a harczt és sem futni, sem gyáván hátrálni nem látták soha.

A király 1801 április 21-én gróf Gyulai Ignác altábornagyot s akkor pesti hadosztály-parancsnokot nevezte ki az ezred tulajdonosává.

A rövid béke idejét Temesvárt töltötte az ezred s ott vetette meg Lippe ezredparancsnok a mostani kadétskola alapját az ezred-nevelő intézettel, a melynek az akkori városbíró, Plavschitz Péter teljesen ingyen ajándékozta oda józsefvárosi házat.

Az intézet 1802 március 15-én nyílt meg s öt növendéke az ezred családosi altiszteinek fiaiból került ki.

1805-ben batizfalvi Máriássy András lett az ezred parancsnoka, a ki bár egy ízben Weyer mellett az előőrskön levő oláh zászlóalj ügyetlenség miatt csaknem egész ezredével francia fogságba került, a későbbi harcokban vitéz ezredének élén annyira kitüntette magát, hogy a Mária-Terézia-rendet kapta és soron kívül tábornokká nevezették ki.

Aspern első bevételének dícsősége szintén az ezredet illeti, mert az 1-ső és 2-ik zászlóalj ellenállhatatlan szuronyroham kergette ki belőle az ellenséget.

Az ezred 1811-ben Lembergben állomásozott, s midőn I. Ferenc 34,000 főnyi segélyesapót adott az Oroszországba induló Napoleonnak, csak az ezred magyar gránátos-zászlóalja ment a segélyesapókkal, s e zászlóaljból a kimondhatatlan nélkülözések dacára egyetlen ember sem dőlt ki.

Részt vett az ezred a lipcsei csatában s a szövetséges sereggel együtt Párisba is bevonult.

1831-től fogva Wasa Gusztáv királyi herceg, Karolina jelenlegi szász királyné atyja volt az ezred tulajdonosa.

Az 1848-iki márciusi mozgalmak után az ezred zászlóaljai Latour rendeletére Pestre jöttek, itt megesküdték az alkotmányra, aztán különválva, az első zászlóalj Mogo táborban harcztól a horvátok ellen, a 2-ik és 3-ik pedig a szerb lázadók ellen.

A két zászlóalj ezentúl több esatában együtt küzdött. Részt vettek Szent-Tamás bevételénél, míg az első zászlóalj Pákozdnál, Schwechatnál, Pandorfánál, Komáromnál és az ácsi erdőben harcztól, a hol a váratlan kartácstűztől nagy veszteséget szenvedett.

A hatvani győzelemben szintén oroszlanrése volt a 3-ik zászlóaljának. Ez volt az első, a mely döntő szuronyrohamával kiszorította az ellenséget Hatvan utcáiból, Tápió-Bicskénél ez a zászlóalj verte ki az ellenséget az erdőből, hogy az teljesen felbomolva menekült. Az isaszegi erdőt is Czillich dandára foglalta el.

Vácznál és Budavár bevételénél újabb dícsőséggel gyarapították hírneveiket. Úgy ez, mint az 1-ső zászlóalj híven megőrizte régi zászlaját, csupán a szalagok veszték el róluk. Mindkettő Világosnál tetten le a fegyvert.

Részt vett ezután még az ezred a magentai, szolferinói és höniggrázi csatákban is, a hol a személyes hőstettségnek s régi vitézségnek ismét számtalan fényes jelét adták.

Az ezred kötelékébe tartozott a Bécsben 1832 július 2-ikán elhunyt Ferencz József Károly reichstadti herceg, Napoleon és Mária Lujza főhercegnő, fia is, a ki második ezredese, továbbá az 50-es években József főherceg akkori alezredese is, a ki az első zászlóalj-parancsnoka volt.

Wasa Gusztáv herceg 46 évig volt az ezred tulajdonosa. Az ő halála után báró Nagy Károly altábornagy, ez után Benedek Sándor altábornagy, míg most br. Appel lovassági tábornok s Bosznia kormányzója az ezred tulajdonosa.

E vitéz magyar ezred, melynek 1852 óta Egerben van a hadkiegészítő parancsnoksága s Heves-, Borsod- és Szolnokmegye egy részét kapja jövevényeit, augusztus 13-án tartja meg alapítása 100-ik évfordulójának ünnepét. Az ezred teljes diszben kivonul a gyakorlótérre, a hol tábori mise lesz s utána Samassa József egri érsek felszenteli az ezred új zászlaját, melynek gyönyörű szalagját a zászlóanya, Karolina szász királyné ajándékozta, a kit a zászlószentelési ünnepélyen Malortie tábornok képvisel.

Emelni fogja az ünnepély fényét József főherceg, br. Appel János lovassági tábornok, ezredtulajdonos és Fabiny kassai hadtestparancsnok megjelenése is. Eger városa és Heves vármegye nagyobb összeget szavazott meg a legénység megvendégelésére.

Farkas Emőd.

TÉLFY IVÁN.

1816—1898.

Az agkor elhaló esőndjében, de nyugodtan zárta le szemét aug. 2-ikán hajnalban egy magyar tudós, volt egyetemi tanár, a tudományos akadémia tagja, a ki hellen klasszikus műveltség lelkes ápolója volt Magyarországon. Irataiban, társalgásában, egyetemi tanszékén, az akadémia felolvasó asztalánál mindig a hellen műveltség szószólójaként szerepelt. A klasszikus kor iránti szeretete átterjedt az új-görögység kulturális mozgalmaira is. A tud. akadémiában minden évben legalább egyszer beszámolt előadásában az új görög irodalom eseményeiről, a lapokban cikkeket közölt róla s maga még öreg korában is sürűn ellátogatott Athénbe, a hol ép oly jól ismerték, mint Budapestben. A klasszikus és új hellen irodalomból sokat fordított le magyar nyelvre.

Télyf Iván 83-ik évében hűnyt el Budapestben, egyszerű aglegényi lakásán, a «Pannonia» fogadóban, a hol több mint két évtized óta lakott. Abból a számításból választotta itt lakását, hogy közel legyen a Nemzeti Színházhoz és Népszínházhoz, melyek bemutatott előadásairól nem hiányzott a kopasz fejű, nyájas kis öreg úr. A drámát, a szomorújátékot nem igen szerette, ezeket ő nagyobb gyönyörűséggel olvasta Aischylos, Sophokles és Euripides könyveiből.

Nagy-Szombatban 1816 január 18-ikán született. Családi neve Zima volt s e szláv nevet magyarra fordítva, vette föl a Télfy nevet. Jól tanult s 18 éves korában, 1834-ben már doktorrá avatták a pesti egyetemen. Pap akart lenni s három évig mint a Pazmaneum növendéke a bécsi egyetemen hallgatta a theologiai kar tantárgyait, 1836-ban le is tette a szigorlatot a görög és a sémi nyelvekből, de az egyházi pályáról lemondott.

Kilépén a papságból, Olaszországba utazott, majd Triestbe ment s ott olasz és német nyelven tett vizsgálat után előbb a postaigazgatóságnál, majd az állami számvetésnél nyert alkalmazást. De már 1838-ban visszajött Pestre, a hol a jogi tudományokból magánvizsgálatokat tett le. 1841-ben ügyvéd lett, 1843—44-ben a pozsonyi országgyűlésen a távollévők követte volt. 1846 március 1-én meghívás folytán elfoglalta a pesti m. kir. tudományegyetemen a görög nyelv és irodalom tanszékét, mint helyettes tanár. 1847-ben elvállalta az olasz nyelv és irodalom helyettes tanárságát is. A szabadságharc eseményei őt sem hagyták érintetlenül. 1849-ben hadi törvényszék elé állították, mindazáltal bántatlanul maradt és 1852-ben a klasszika-filologia rendkívüli tanára lett a pesti egyetemen. 1868-ban ugyanott rendes tanár, mely állásában 1886 decz. 1-ig működött. Irodalmi tevékenysége nagyon sokoldalú; különösen buzgó működött a klasszika-filologia terén. Szorgalommal gyakorolta a műfordítást, mely pedig két irányban: görög-ről és más nyelvekről magyarra és magyarról görögre fordítván.

A tudományos társulatok, különösen azok, melyek a hellenizmus terjesztését tűzték ki célul, egymás után iktatták tagjainak sorába. 1844-ben a padovai akadémia választotta meg levelező tagnak, 1859-ben az athéni archeologiai társaság, 1869-ben a görög irodalmat terjesztő athéni társulat, 1873-ban az athéni Byron-társaság tiszteleti tagnak. A 80-as években az athéni Parnassos-társaság, a középkori kutatások társasága és az athéni «Didaskalikosz» szillogosz» választották tiszteleti tagnak, a görögök királya pedig kitüntette a «Megváltórend» koronás aranykeresztjével.

Ellinger fényképe után.

TÉLFY IVÁN.

AZ IDŐJÓSLÁS ÚJ MÓDSZERE.

Nagyon kevés általánosabb érdekű fölfedezés lehetne a tudományban, mint az, ha valakinek sikerülne egész biztonsággal hosszú időre előre megjósolni, hogy milyen lesz az időjárás. Értizetek óta fáradoznak e végett a meteorológusok, millió és millió adatot gyűjtöttek egybe s az eredmény még mindig csak az, hogy egyetlen napot megjósolhatunk ugyan az időjárás, de a második nap már csak találgatás marad több vagy kevesebb valószínűséggel. Hetekről avagy csak egy hétről is legfeljebb a sarkvidéken s az egyenlítő környékén lehet némi valószínűséggel valamit előre mondani.

Legújában azonban egy Pettersson Ottó nevű svéd meteorológusnak oly ötlete támadt, a melynek segítségével talán sikerülni fog e tekintetben is jelentékeny előre haladunk. A nevezett tudós ugyanis két év óta gondos megfigyeléseket tett, vajjon a meleg golf-áram, mely Európa éjszaknyugati pontjait körüljárja, állandó hőmérséklettel bír-e mindig meghatározott időszakokban s ha nem, van-e az ingadozásoknak valami összeköttetése a hőmérsékletváltozásával. Kutatásainak meglepő eredménye az, hogy csakugyan különböző a golf-áram hőmérséklete egy és ugyanazon napon a különböző években s ez a hőmérsékleti ingadozások később az időjárás hőmérsékletében mutatkoznak. Így például Svédországra nézve kimutatható, hogy a golf-áram vízének deczemberi hőmérsékletéből biztos következtetést lehet vonni az ottani tél és kora tavasz hőmérsékletére, azaz ha az áram vize deczemberben hidegebb, mint a megelőző évben, a svédországi tél is zordorabb lesz, mint a megelőző évben volt.

Fontos azonban megtudni, hogy ez a szabály meddig terjed, azaz hogy Közép-Európa légkörének hőmérséklete hasonlóképp összefüggésben van-e a norvég part hőmérsékletével. Ezt a kutatást tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetesek, melyeket 1861 óta Christiansund állomásán Norvégiában tetten meg közelebbről dr. Meinardus Vilmos s azt találta, hogy 1874-től 1896-ig a 23 év alatt csak négy eset volt, midőn Skandináviában a hőmérséklet nagyobb vagy kisebb volt deczemberben, mint a minő volt a januári és februári hőmérséklet Berlinben. Sőt még azt is bebizonyította, hogy a hőmérsékleti jellegzetes

NYÁRI ÖLTÖZÉK.

Adalékok Madách Imre életéhez, közli Morvay Győző, ki összefoglalta az «Ember Tragédiája» költőjének szétszórtan megjelent életrajzi adatait, kiegészítve saját nyomozásaival, melyeket a család körében szerzett. Budapesten, Singer és Wolfner könyvkereskedésének bizománya, s a füzet ára 30 krajczár.

A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. évi 33-ik törvényczikk megjelent a Lampel-féle könyvkereskedés kiadásában Budapesten, a törvény szövegével, a bizottságok és a képviselőház tárgyalásainak ismertetésével és magyarázatokkal. Ára 30 kr.

Óda Bessenyei szobrának leleplezésére. Bessenyei György ércszobrát Nyiregyháza, az évi október hónap első felében fogja leleplezni Szabolcs vármegye közönsége. Ez alkalomra egy Bessenyei György érdemeit dicsőítő ódát kíván a megye iratni és 10 darab 20 frankos aranyat tűz ki pályadíj. Beküldési ideje szeptember 3-ának délután 5 órája. A pályaművet, melynek irodalmi színvonalon álló, abszolút becsű s szavalásra alkalmas költeménynek kell lenni, idegen kézzel írva, zárt jellegű levéllel Nyiregyháza Mikicz alispánhoz kell benyújtani a határidőig.

A Nemzeti Színház és Operaszínház új intendánsa. A hivatalos lap pár nap előtt közölte, hogy a király gróf Keglevich Istvánt a Nemzeti Színház és Operaszínház intendánsává nevezte ki. A két színház ügyeit az intendáns helyett már hosszabb idő óta Huszár Kálmán miniszteri tanácsos intézte mint miniszteri biztos. Gróf Keglevich István kinevezését már régebben emlegették. A gróf már egy időben viselte ezt a méltóságot, legutóbb pedig a Vigszínház igazgatóságának volt egyik tagja.

A színházak megnyitása. A nyári szünet után nem sokára ismét megnyitnak a színházak kapui. A Népszínházban e hónap 16-ikán, a Magyar

Színházban 17-én, a Vigszínházban 18-án kezdik meg az előadásokat. A Nemzeti Színházban szeptember 1-én, az Operában szeptember 15-én játszanak először.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Kárpát-egyesület közgyűlése. A magyarországi Kárpát-egyesület augusztus 7-ikén negyedszázados fennállása alkalmából Tátrafüreden diszgyűlést tartott, melyet nagyszámu közönség jelenlétében Münnich Aurél képviselő, az egyesület elnöke nyitott meg. Nagy tetszéssel fogadott beszédekben először a jelen voltaknak fejezte ki köszönetét az egyesület ünnepén, hogy oly szép számban jelentek meg. Majd pedig arról értesítette a diszgyűlést, hogy az egyesület védnöke, Frigyes főherceg hivatalos elfoglaltsága és Csáky Albin gróf, az egyesület diszelnöke, roszülléte miatt nem vehet részt az ünnepségen. A diszgyűlés mindkettőt táviratilag üdvözölte.

Scholer Gyula miniszteri tanácsos üdvözölte a földmivélségi miniszterium nevében a diszgyűlést, majd pedig Raisz alispán tolmácsolta Szepes vármegye köszönetét az egyesületnek a kultura érdekében kifejtett működéséért. Fölvasták ezután a Turista és az erdélyrezi rokonegyesületek üdvözölő iratait. Fischer Miklós alelnöknek ünnepi beszéde után előterjesztették az elnöki és pénztári jelentést, a mely kimutatta, hogy az egyesületnek ez évben már 5000 forint bevétele volt. A muzeum és az osztályok jelentéseinek felolvasása után a diszgyűlés elhatározta, hogy a jövő évi közgyűlés Kassán lesz. Az ünnepély diszlakomával végződött.

Az Erdélyrezi Kárpát-egyesület ünnepe. Augusztus 7-ikén az Erdélyrezi Kárpát-egyesületnek szép ünnepe volt. Gróf Andrássy Tivadár az egyesület hazafias céljait előmozdítandó, a Dobrin-tón menedékházat építtetett s ezt avatták föl nagy és előkelő közönség jelenlétében. A fölvadó beszédet Hangay Oktáv, az egyesület kolozsmegyei osztályának elnöke tartotta. Utána a központ nevében Radnóti Dezső fötitkár beszélt; az egye-

temi osztály nevében Bodor Antal elnök tett ígéretet, hogy az ifjúságot a turistaság ápolására buzdítják. A turisták ott töltötték az éjszakát a menedékházban, mely kényelemmel van berendezve. Legközelebb a kiskirálykői hasadék közelében épített menedékház fölvatására kerül a sor. Ez gróf Bethlen András, az Erdélyrezi Kárpát-egyesület tiszteletbeli elnöke emeltette.

Az aradi országos dalünnep. Az Aradon aug. 12—16-ik napjain lefolyó országos dalünnepre 47 dalegyesület részéről összesen 1187 vendég jelentette be részvételét. A dalversenyeket a Maros partján elterülő Bánffy-parkban tartják, a hol husz dalegyesület versenyez a kitűzött hét díjért.

Az iparművészeti muzeum Szent István-napi kiállítása. Az iparművészeti muzeum a Szent István-napra felránduló közönség számára kiállítást rendez. A tavaszi kiállításon megvásárolt művekből, a francia, belga, angol, német és amerikai plakátokból állítja össze a tárlatot. Ugyanakkor az iparművészeti társaság is több tárgyat fog állandó bazárjában kiállítani.

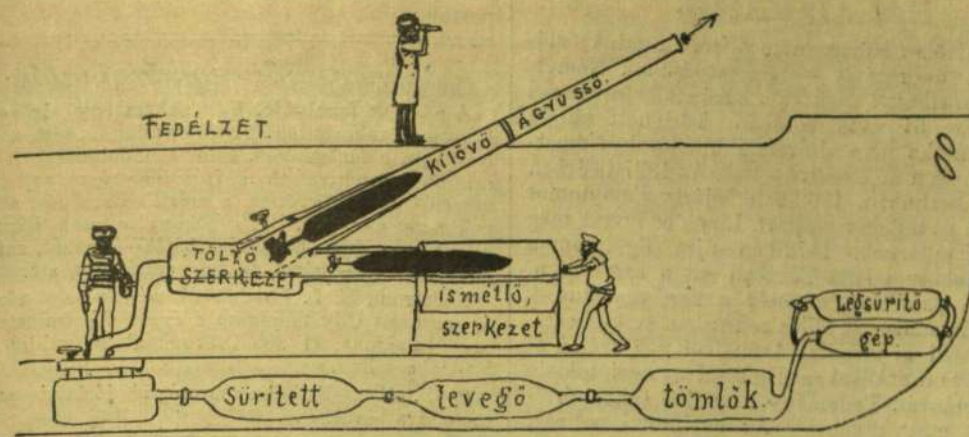
A budapesti Ujságírók Egyesületének sorjátéka. A pénzügyminiszter megengedte, hogy a Budapesti Ujságírók Egyesülete javára rendezendő tárgysorsjáték határideje az idei esztendő vége helyett meghosszabbítsák az 1899. évi márczius hónap végéig.

MI UJSÁG?

A királyné Nauheimban. Erzsébet királyné Ő Felsége, mint újabban jelentik, úgy látszik igen meg van elégedve nauheimi tartózkodásával, mert a mit a felséges asszony nyári kurájától várhatott, azt mindent egyesítve találja a kies fürdőhelyen. A királyné kedvére elsétálgat sokszor órákosszat is az erdő, árnyas hegylejtőkön. Lovakat, fogatot se tart; ha ki akar kocsiházní, bérkocsit fogad, de ezt is csak addig használja, a míg beér a zúgó erdőrengetegbe. Ott kiszáll a kocsiból és nekiindul nagy sétáinak. Ezeket a sétákat kora reggel szokta végezni a királyné, de már akkor el is intézte a gyógykezelés első részét. Reggeli 6 órakor kel, s egyenesen a harmadik számú fürdőházba megy, a hol megfürdik. A királyné előtt különösen az teszi kedvessé az ott tartózkodást, hogy a közönség sehol se zavarja magányát.

A hollandi királyné. Vilma, Hollandia királynéje e hó utolsó napjaiban foglalja el a trónt, betöltvén 18-ik évét. Régen jár a hir már, hogy a szép fiatal királynő akkor jegyet is vált. Biogyára sok fejedelmi udvar hercege vágyott a korona mellett levő jeggyűrűre. Emlegettek is többet. Most hitellessnek látszó formában jelentik, hogy Vilma királynő kezfogója Bernhard weimari herceggel a királynő megkoronázásának hetében fog végbemenni nagy fényvel. A völöngy most vendége a királyi háznak egy erdei kastélyban.

József főherceg mint násznap. Messze környéken beszélik, hogy József főherceg hogyan tisztelt meg három óra házaspárt, kik az alcsúti uradalomhoz tartozó Doboson aranylakodalmukat ünnepelték. József főherceg Libits jószágigazgató kíséretében megjelent a három egyszerű pár ünnepén, s a családi örömet feledhetetlenné tette. A három házaspár: Bereczki József, Horváth István és Dobozi Ferencz ünnepelte aranylakodalmát. A főherceg régi magyaros szokás szerint bokráts pörge kalappal jelent meg, kezében a násznapot botot tartván, melyről szines szalagok lógtak. A lakodalmas menetet a ref. templom bejáratánál Nyikos Lajos lelkész üdvözölte, s a három párhoz is ő intézett szép beszédet. A templomi szertartás után a menet a paplakba vonult, hol a házasság anyakönyvébe a főherceg mint násznap a nevet sajátkezüleg írta be. Onnét kijövet a főherceg az iskolát tekintette meg, melynek termében szünet teríték volt készítve. Itt, minthogy a lakomán a főherceg részt nem vett, Nyikos Lajos lelkész mondott újra köszönetet a megjelenésért és kérte a közönség iránt tapasztalt eddigi szeretetének megtartását, a miről a főherceg meleg szavakban biztosította is. A főherceg is poharat ürített a három agg házaspárral, a melynek kivánván nekik megelégedett, hosszú életet. A főherceg meleg hangú beszédét lelkesen megénezték. Mintán

A «VESUVIUS» AMERIKAI DINAMIT-SZÓRÓ HAJÓ ÁTMETSZETE.

József főherceg a násznapot kénytelen volt elhagyni, néhány barátságos szó váltása után szakadatlan útjára Libits igazgatóval kocsira szállt és hazahajtatott.

Tisza Lajos gróf szobra. Szeged városa már régebben elhatározta, hogy a város újjáalkotójának, néhai Tisza Lajos grófnak emlékszobrát ércebe önteti s a város lakosságának kegyeletes adakozásából készült művet Szeged legszebb terén felállítja. A szobor költségeire eddig 20,000 forint gyűlt. Újabbban a tanács intézkedéseket tesz, hogy a mű kivitele ne készen sokáig, mert az elhunyt Tiszával kapcsolatos érdemei megkövetelik, hogy az összegyűjtött pénz mielőbb a kegyeletes célra fordítsák.

Petőfi és Jókai emlékezete Pápán. Kegyeletes eszme megvalósításán fáradozik a pápai Jókai-kör, Jókai Mórnak akar szobrot emelni a szabadságszobor mellett, a színházkert egyik szegletében. Az eszme fölvetője Fenyvessy Ferencz veszprémi főispán, ki régebben foglalkozott azzal, hogy Petőfi és Jókai emléket a pápai főiskola két halhatatlan volt növendékének Pápa városában szobrot emeljenek. A Jókai-kör 5—6 év alatt kivihetőnek tartja a két emléket felállítását. Biztonság alakult, mely szélesebb körű mozgalmat fog indítani.

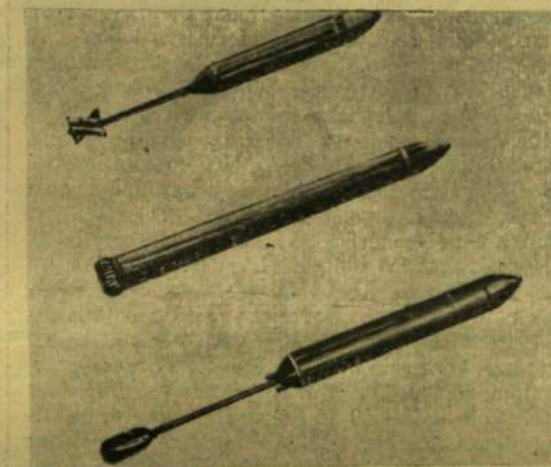
Gróf Zichy Jenő ázsiai útja. Zichy Jenő gróf, ki a minap ért Tomszk-ba expedíciójával, innen irt barátjához, Telegdy országgyűlési képviselőhöz. Leveleiben elmondja, hogy Tobolszktól Omszkiig hetedfél napig tartott az út. Nappal 42—45 fok volt a meleg, éjszaka pedig 4—5 fok, úgy, hogy az expedíció tagjai sokat szenvedtek a hőségtől. Tomszkból négy napig időzött Zichy gróf, azután tovább utazott Krasnojarszk-ba, hol augusztus 15-ikéig maradt. Azután a Jeniszej folyón utazik Irkutzkig, szeptember 2-án pedig átkel expedíciójával a Bajkálra és tevéhaton folytatja útját a kínai határ felé. Ellátogat Kiachta, Manachaiba, onnét pedig Uryába, hol a régi mongol-mandsu-dinasztiá iratai vannak, vagy voltak. Itt kezdődik a magasságban a Gobi-sivatag, ezen a fensíkon keresztül tart az út három-négy hétig tevéhaton haladva, sátrakban tanyázva; még a vizet is magokkal kell vinni. Igy érkezzünk majd el — írja Zichy Jenő gróf — Pétkingbe október elsején. December közepéig ott maradok és onnan indulok majd vissza a drága magyar hazára felé.

A budai királyi palota építése. A király megbízásából Weser-Kreel müncheni festőművész most készíti a budai királyi várpalota képét, a melyet Ő Felsége engedelmével közzémlére fog állítani az 1900-iki párisi világkiállításra. Külföldi festő azért kapott megbízást a nem valami rendkívüli feladat megoldására, mert Weser-Kreel maga föltalálta rendszer alapján állítja össze e művet, mely nemcsak a budai palotának, hanem a főváros pesti részének is hí és pontos képét fogja nyújtani. A művész már számos európai fejedelmi palotát örökített meg ily módon.

A palota építése különben már annyira előre haladt, hogy a belső berendezésre, illetőleg a művészi díszítésre és beburorításra került a sor. A palotában tömördek terem és lakóhelyiség van s egyszerre négy fejedelmi vendéget lehet benne kísérettel együtt elhelyezni. Az építő-bizottság el-

határozta, hogy csupán a fogadó és a dísztermeket rendezze be renaissance- és barokkstilusban, míg a magánlakosokat kényelmes angol butorattal látja el. E végből Apponyi Lajos magyar főudvarnag és Ybl Lajos lovag várkapitány külföldre utaznak, a hol megtekintik a legújabb berendezéseket.

A Magyar Távirati Iroda új vezetője. A «Magyar Távirati Iroda» és az «Országgyűlési Értesítő» könyvatos ujságok igazgatását és vezetését Radó Samu dr. az ismert nevű publicista

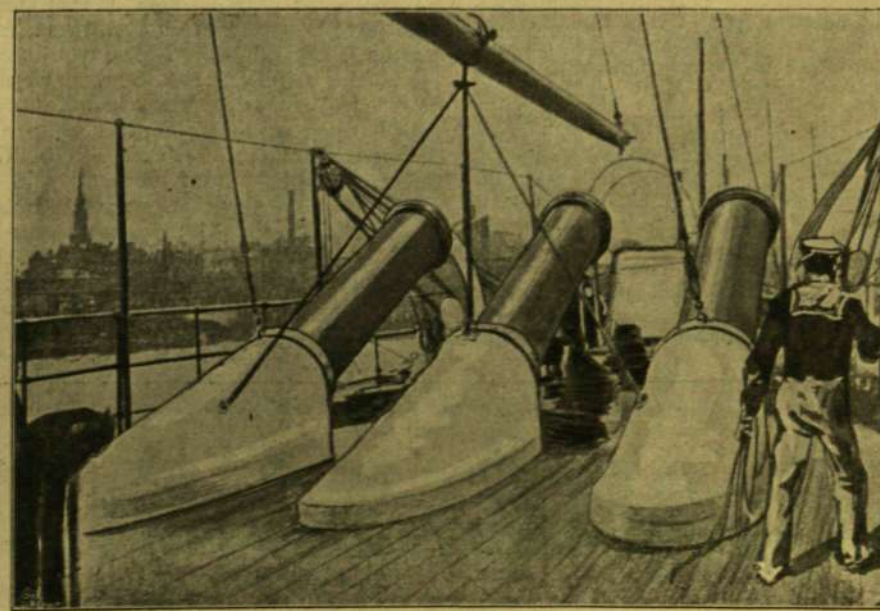

A «VESUVIUS» LÖVEGEL.

vette át, kinek tollából már több közjogi munka látott napvilágot.

Kitüntetés. A király Homolka József államnyomdai főosztáknak buzgó és sikeres szolgálatait elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta. Homolka a legjelesebb térkép-rajzolók közül való, ki e nemben szép, tiszta és korrek művekkal gazdagította a kartografiát. Lapunk számára is több térképet készített.

Homolka negyven évét töltött szolgálatban, s mint az államnyomda térképár-osztályának veze-

A «VESUVIUS» AMERIKAI DINAMIT-SZÓRÓ HADIHAJÓ ÁGYÚL.

tője vonult nyugalmába, szaktársai nagybecsülésével kísérve. A királyi kitüntetés az államnyomda helyiségében szép ünnepélyvel, az intézet tagjainak jelenlétében Zárday József igazgató-helyettes nyújtotta át neki s fölelevenítette a kitüntetett férfi érdemeit. Homolka oly mélyen megragotta a jelenet, hogy nem bírt szóhoz jutni. Homolka születésére névze idegen, 1840-ben született Csehországban, de tökéletes magyar ember vált belőle. 1857-ben mint kataszteri mérnök jött Magyarországra s 1870-ben belépett az államnyomda szolgálatába. Önállóan megjelent mappái: Iskolai atlasz, Magyarország közigazgatási és közlekedési térképe, Budapest térképe, Pestmegye fal térképe, Magyarország hegy- és vízrajzi térképe és Magyarország földmívelési térképe. Homolka magyarországi térképei széles e hazában ismeretesek s most is igen jól használhatók az iskolában és egyébként, mint évtizedekkel ezelőtt. A pontosság és tiszta rajzon kívül az irás könnyű olvashatósága is nagyon kedvelté tették.

Hatszáz éves templom. Ritka ünnepélyre készült Podolin szépségi város. Vasárnap, e hó 14-ikén van a város templomának hatszáz esztendősi jubileuma, ez alkalomból augusztus 14., 15. és 16-ára az ünnepélyek egész sorozatát állapították meg.

A csurgói gimnázium ünnepe. Az idén száz esztendeje, hogy gróf Festetics György, a későbbi Georikon alapítója, Csurgón református gimnáziumot állított. Az új tanintézetnek egyik első tanítója volt a szülővárosával, Debreczennel meghasonlott Csokonai Vitéz Mihály. Az alapítás századik évfordulóját a dunántúli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlésével egyidőre szeptember 20-ikán ünnepli meg. Ez alkalommal avatják föl a száz esztendősi főgimnázium új épületét is.

Az új körkép. A Magyar körkép-társaság helyisége, hol Feszty Árpádtól a «Magyarok bejövetele» annyi sok ideig oly nagy erővel vonzotta a közönséget, e hó 7-ikén délután nyílt meg ismét. Eisenhut Ferencz nagy körképe, az ezredévi ünnepek hődelő menete itt van kiállítva s nagy érdeklődéssel, tömegesen nézi a közönség. Múlt szombatban a hírlapíróknak, vasárnap délelőtt a képen lefestett banderistáknak mutatta be a körkép-társaság. Vasárnap délután minden ünnepélyesség mellőzésével nyílt meg a kiállítás, s azóta folytonosan sokan nézik.

A bécsi jubileumi sakkverseny. A legelső sakkmatadorok közt hetekig tartott Bécsben a nemzetközi mérkőzés a császári jubileum díjairól. A versenyzők közt csak egy magyar volt, a fiatal Maróczy. Készült Charonsek is, de betegsége ágyban tartotta. A mérkőzés július 25-ikén dőlt el, miután a versenyzők mind játszottak egymással. A két legnagyobb díj sorsra először nem dőlt el, mert Pillsbury (New-York) és Tarrasch (Nürnberg) 28 1/2 győzelemmel egyformán álltak, tehát a 6000 koronás első és a 4000 koronás második díjért 4 döntő játékban újra mérköztek. A 2500 koronás 3. díjat Janowski (Páris) nyerte meg 26 1/2 győzelemmel, az 1500 koronás 4. díjat pedig Steinitz (New-York) 24 1/2 győzelemmel. Az 1000 koronás 5. díjat Schlechter (Bécs) kapta 22 1/2 győzelemmel. A 800 koronás 6. és 700 koronás 7. díjat Burn (Liverpool) és Csigorin (Szt.-Pétervár) osztották meg 21—21 győzelemmel. A 600 koronás 8. és 500 koronás 9. díjon Maróczy (Budapest) és Lipke (Halle) osztottak meg 20 1/2—20 1/2 győzelemmel. A 10. díj, a függőben levő Blackburne nyerte. Az első, illető-

DIVALD KÁROLY FÉNYKÉP-MŰTERME BUDAPESTEN. Kossuth Lajos-utca 12. szám, (a nemzeti casinóval szemben). Ajánlja műtermét mindennemű fólvetelekre legnagyobbat formátumig. Külön műköszorított osztály. Heliogravure, Autotypia, Fototypia, Fénynyomat. Telefon összekötött. 7544

„Budapest“-szálloda Miskolcson.

A tisztelt utazó közönséget van szerencsém értesíteni, hogy a „Pest városához“ címzett szállodát Miskolcson átvettem, azt teljesen átalakítottam, újonnan berendeztem és f. év augusztus hó 18-án „BUDAPEST-SZÁLLODA“ cím alatt a forgalomnak átadom, kérve szállodámnak minél gyakrabban való látogatását. Szobáinak világítását és kímélővilágítással együtt 80 krtól 2 frt 50 krig. — Szállodám a színházzal szemben a város központján fekszik, villamos vasút a szálloda kapujáig közeledik. — Telefon a házban van. Kiváló tisztelettel Pfening József szállodatulajdonos. 7799

Allamig kedvezményezett gőzberendezett első magyar Torony-óra-gyár 7615 Mátyás Károly L. utca Müller János Budapest VII. Kazinczy-utca 3. sz. — Képes árjegyzékét ingyen és bérmentve

A női szépség emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztéta és szírmintés készítmény a 7502 Margit Crème. Rövid idő alatt szünteti szepőt, májfoltot, pattanást, bőrártást (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tüde bájos arcszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgy 60 kr. 3 szinben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapeston Király-utca 12.

LOHSE világhírű különlegességei a bőr ápolására. EAU DE LYS DE LOHSE. Hatvan év óta felülmúlhatatlan mint legkiválóbb bőrvíz a tökéletes ifjú üdőség megtartására, valamint a nyári szepő, napcsó, pirosság, szápa foltok és az arcz minden tisztálanságának biztos eltávolítására féhérbő és rózsaszínben szókénekn. szőrszálban barnának. LOHSE illóolaj-szappan csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkiválóbb szappanok között áll. 60 kr., rózsaszín 1 frt. Gyártmányainak vérszáradást megelőző hatású mindíg figyelni a csőre: GUSTAV LOHSE 45 Jägerstr. 46 Berlin. udvari illatszerész. Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerházaiban és jobb illatszer-üzleteiben. 7407

„A világ legjobb sámfája“ FÖLDVÁRY IMRE férfi divat és fehérenemű raktárában. párja frt 1.50 Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7719 Férfi ingek, Jäger-áruk, vadász és sport-cikkék és választékban kaphatók. Keztyük és Nyakkendők.

KIRÁLYNÓ-ARCZCRÉME, legjobbnak ismert arczszépfő a világon. Ezen arczcímre a legelső alkalommal az arczról minden bőrtisztítást, u. m. szepőt, pócsenest, mitesszer stb. a azt főhétre és idővé teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy téglap. 70 kr. Királynő-arcz szappan 1 doboz 50 kr. — Királynő-hölgyor féhér, rózsás és csipke szinben 1 doboz 70 krajczár. Székül-dési főkár: Temesváry József Anyag-egységértára Zombor, Jókai-tér 2. Budapeston Török József gyógyszerházaiban, Király-utca 12. sz.

Z. BÁRDI GABI GRÓFNÉ Ó Működés — elismert fővárosi szépség — legkiválóbb tolette-cikk: Satanela - hölgyor (féhér, rózsás és csipke) és SATANELLA-CRÉME bájos szépség-ápoló és féhérbő arcz-ápoló készítmény. A készítmény és külön-külön használható! Annnyiban különbözik a többi készítményektől, hogy használatát minden időben alkalmazhatjuk — a nélkül — hogy a legkisebb foltot vagy ráncot hagyja maga után. Nem mar a nem árt! 7785 Satanela-hajszesz mely a hajhullást akkor is megszünteti, ha az a legnagyobb betegségek következménye; hajnövést elősegíti; a hajszesz szinben: Szőrszál-szappan (Pest.) Főraktár: Török József Király-utca, Molnár és Moser Koronaherczeg-utca, Lux Mihály Múzeum-körút, Majthényi Béla Egyetem-utca. Ara 1 forint.

Cacao van Houten Igen kellemes, tápláló ital, mely nem hat károsan az idegekre, mint a kávé és tea. 7673

Technikum Altenburg S.-A. für Maschinenbau, Elektrotechnik und Chemie. Einzug in das neue Schulgebäude März 1899. Lehrwerkstätte. — Programme kostenfrei durch die Direktion. 7751

A női szépség Cornelia-arczkenőcs (törvény által védve). 7706 mely az arcznak tüde, megelépen tüde fátalos szinű kőcsőre a mit szemmi más szeszrel elérni nem lehet. Kiváló szer: májfoltok, szepők, pattanások, porszemek (mitesser), tüde arcz és a bőr minden tisztálansága ellen, a szápa vagy barna arczbort vektó fehére teszi. Egy kis téglap. ára 1 korona. Egy nagy téglap. ára 2 korona. — Ezen közkedvelt szer kaphat. LESZKOVÁZ MILETA „KORONA“ című gyógyszerházaiban Ó-Vérbáson (Bácska), 150. Postai megrendelésnél írom pondere, szappanok és illatszer-üzletekben kaphatók. Viszonteladók kerestek. Főraktár Budapeston: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. és dr. Egger Leo gyógyszerháza Váci-körút 17.

Menyasszonyi selymekelmék fehér, fekete és színesek, a jó viselhetőségű jótálló-levéllel. Közvetlen elárutású igazi gyári áronok magánok részére portó- és vámmentesen a házhoz szállítva. Ezer meg ezer előismerő irat. Melyik szinből óhajt Ön mintát? GRIEDER ADOLF ÉS TSA királyi szállítók selymekelmé-gyárak szövetsége Zürich. 7782

A NAGY KRACH! New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg a egy nagy ezüstáru-gyár indíttatva érezték magat egész készletét — a munkadíj csekély megtérítése mellett — elajándékozni. En nagyok felhatalmára ezen megkötést eszközölni. En tehát minden embernek adom az alatt felsorolt tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr. meg-térítése mellett és pedig: 6 drb legfin. asztalkészít. val. ang. pengével, 6 amer. szab. ezüst villát egy dróbb, 6 svókanalat, 12 kávékanalat, 12 levestermékkanalat, 2 tejszemőkanalat, 2 tojástartót, 6 angol Victoriakészít., 2 pompás asztali-gyertyatartót, 1 teaszűrőt, 1 legfinomabb cukorszűrőt, 44 drb összesen csak 6 frt 60 kr. A fenti 44 tárgy emellett 40 fruba kerül és most ezen minimális ártól, 6 forint 60 krajczáért kapható. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen féhér fém, mely ezüst szinét 35 éven át megtartja, mert is jótállás vállaltatik. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés nem szélhámososság! ezennel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az áru nem felel meg, kifogás nélkül visszavisszavettem a pénzt. Semki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknak és jobb hártartások részére. 774 Kapható csak HIRSCHBERG A-nál az egyesült amerikai szabad. ezüstáru-gyár főképviseleténél. Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114. Székülés a vidékre utánvétellel, vagy az összes előleges beküldése mellett. — Ezüst-áru-gyárak leggygyval valódi. (Egészítési érc.) Kivonat az előismerő levelekből: Bécsben évenkénti-küldeményét megkaplam, melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garnitúrát, 14 drb. amer. szab. ezüstből utánv. küldeni. Boszovics, Kr.-Szérenym. 18/7. 896. Keresetes S. főszolgabíró. Az első küldeménylyel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát. Káloca. Majorosy János, kálocai. A küldeményt velem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krtól. Bányfy báró ő ezrel!

EBERS GYÖRGY. 1837—1898. NÉMET IRODALOMBAN a jelen század ötvenes és hatvanas éveiben rendkívüli virágzásnak örvendett a történeti regényírás. Alig van az ókori és a mai népek történetének időszak, mely meg ne találta volna szépirodalmi feldolgozóját. Valami korszakalkotó remekműveket nem termett ez az irány; a sok jó mellett még több volt a selejtes, mert a rég múlt idők szellemét csak igen kevesen tudták hiven megeleveníteni. A történeti eseményekhez kapcsolt tárgyak s történeti nevekkel felruházott személyek leple mögött többnyire érzélgős képzelgés rejlett s a személyeknek csak a neve és alakja volt történeti, valójukban az érzékeny német regény és dráma megszokott szereplői voltak. Ez az irány, hibái mellett is, rendkívüli népszerűsége tett szert, mert mulattató formában elégitette ki a német közönség tudomány-szomját. A nagy termékenységgel együtt járt, hogy e műfaj különböző ágakat hajtott, melyek közül a legnépszerűbbek egyike az u. n. archaeologiai regény volt, a mely az emberi művelődés legrégebb ideibe vezet vissza s tudományos hűséggel igyekszik rajzolni az akkori embereket és állapotokat. Egyik megalapítója s legkiválóbb művelője volt a regény e fajanak Ebers György, a ki e hó 7-én halt meg Tutzingban, a stahrebergi tó melletti nyaralójában, hosszas szenvedés után. Ebers 1837. márczius 1-én született Berlinben, vagyoson, előkelő családból, két héttel atyja halála után. Szellemes és nagyműveltségű anyja kiváló gondnal, de egyszerű szersmind igen nagy kényeztetéssel nevelte az apátlan árvt, a ki már gyermekkorában belejutott abba a híres berlini társaságba, mely a német irodalom klasszikus korának emlékeit igyekezett ápolni s melynek vezető szellemei a tudós és nagy hírnévű két Humboldt- és két Grimm-testvér voltak. Ebers emezekkel egy házbán is lakott. E társaság

„Mégvaló“ gyógyszerháza Paj, Erdély Hunyadmegye. Ha szereti gyermekét, használja a kitűnőnek elismert Kárpáti egészségi gyermek-tápkávé. Kapható a legtöbb gyógyszerházaiban s minden nagyobb kereskedésben. 1 doboz ára 18 krajczár. Budapesti főraktár: EGGER-féle gyógyszerháza „Nádorhoz.“ 7553

Üdvös tanács. Köhögésnél, rakodtságnál, a torok és légzései szervek működési zavarsainál Egger biztos hatású MELLIPASZTILLAI veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúak bizonyultak. 7230 Egger Szóda-Pasztillái. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerházaiban. — Fő- és széküldősi raktár Magyarországon: „Nádor“ gyógyszerháza Budapest, Váci-körút 17. sz.

34. SZÁM. 1898. BUDAPEST, AUGUSZTUS 21. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együttlételeve — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG évi 8 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együttlételeve — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK évi 5-televe — 2.50 Külföldi előfizetőknek a postai megkötéssel viteldij is esztandó.

EBERS GYÖRGY. 1837—1898. NÉMET IRODALOMBAN a jelen század ötvenes és hatvanas éveiben rendkívüli virágzásnak örvendett a történeti regényírás. Alig van az ókori és a mai népek történetének időszak, mely meg ne találta volna szépirodalmi feldolgozóját. Valami korszakalkotó remekműveket nem termett ez az irány; a sok jó mellett még több volt a selejtes, mert a rég múlt idők szellemét csak igen kevesen tudták hiven megeleveníteni. A történeti eseményekhez kapcsolt tárgyak s történeti nevekkel felruházott személyek leple mögött többnyire érzélgős képzelgés rejlett s a személyeknek csak a neve és alakja volt történeti, valójukban az érzékeny német regény és dráma megszokott szereplői voltak. Ez az irány, hibái mellett is, rendkívüli népszerűsége tett szert, mert mulattató formában elégitette ki a német közönség tudomány-szomját. A nagy termékenységgel együtt járt, hogy e műfaj különböző ágakat hajtott, melyek közül a legnépszerűbbek egyike az u. n. archaeologiai regény volt, a mely az emberi művelődés legrégebb ideibe vezet vissza s tudományos hűséggel igyekszik rajzolni az akkori embereket és állapotokat. Egyik megalapítója s legkiválóbb művelője volt a regény e fajanak Ebers György, a ki e hó 7-én halt meg Tutzingban, a stahrebergi tó melletti nyaralójában, hosszas szenvedés után. Ebers 1837. márczius 1-én született Berlinben, vagyoson, előkelő családból, két héttel atyja halála után. Szellemes és nagyműveltségű anyja kiváló gondnal, de egyszerű szersmind igen nagy kényeztetéssel nevelte az apátlan árvt, a ki már gyermekkorában belejutott abba a híres berlini társaságba, mely a német irodalom klasszikus korának emlékeit igyekezett ápolni s melynek vezető szellemei a tudós és nagy hírnévű két Humboldt- és két Grimm-testvér voltak. Ebers emezekkel egy házbán is lakott. E társaság

ébreztette föl benne a költői hajlamokat s azt az eszményies életfölgást, mely mind őt magát, mind műveit jellemzi. A középiskolát elvégezve, családja kívánságára jogot ment tanulni a göttingi egyetemre, a hol a német diákok módjára szorgalmas tanulás mellett igen vig, sőt könnyelmű életet élt, a mi csaknem végzetessé lett rá nézve. Ugyanis egy zajos diák-mulatság után oly veszedelmesen meghűlt, hogy évekig

tartó betegségbe esett, melyből nem gyógyult ki teljesen soha. Ekkor fölhagyott a jogi tanulmányokkal s az egiptológiára adta magát. A Grimm-testvérek útján összeköttetésbe jutott a német egiptológia akkori legkiválóbb művelőivel, Lepsius Rikárdal, majd Brugsch Henrikkel. Ezek hatása alatt nagy buzgalommal látott neki a régi Egyiptom emlékei buvárlatának úgy, hogy 1865-ben a jénai egyetemen magántanár avattathatta fel

magát, 1870-ben pedig a lipcei egyetemre hívták meg tanárnak. Két tanulmányútát tett a Nilus vidékére: 1869—70-ben és 1872-ben. Ez utóbbi útja nagy tudományos eredménynyel járt; többek közt ekkor fedezte föl a róla elnevezett papiruszt, mely a régi egiptomiak orvos-tudományi ismereteinek teljes leírását foglalja magában. De régi betegeise is kiűjtült ezen az útazáson s azóta folyton betegeskedett. 1889-ben egyetemi előadásait is meg kellett szüntetnie. A legutóbbi években a szemévilága is meggyöngült, de munkaereje friss maradt, míg mintegy fél évvel ezelőtt ágyhoz szegte a betegség. Tudományos munkákkal utolsó éveiben nem is foglalkozott már, de több történeti regényt írt, melyeket nem lankadó érdeklődéssel fogadott a német közönség.

Regényei tették nevét ismertté s kedvelté nemcsak hazájában, hanem mondhatni az egész világon. Első műve is regény volt: „Egy egiptomi királyleány“ címmel 1864-ben. E mű rögtön megalapította regényírói hírnevét; a német közönség nagy tetszéssel fogadta s csakhamar lefordították több idegen nyelvre, így magyarra is (1878). Ezután hosszú sorozata következett a történeti regényeknek, melyek részint a régi Egyiptom, részint a klasszikus világ, vagy a német hajdankor életét elevenítik meg. Legnépszerűbb s legjelesebb művei az „Uarda“ és a „Homo sum“ címűek; ezeken kívül még a „Józsuá“ „A nővérek“, „Egy polgármesterné a XVI. századból“, „Egy szó“ és „Szerrapis“ című regényei ismeretesek magyar fordításban. Az „Uarda“ a Kiszalud-Társaság kiadásában, az „Egy szó“ és a „A nővérek“ az „Olasó Könyvtár“-ban jelentek meg. Utolsó regénye, melyet a múlt 1897. évben tett közzé „Ariadne“ címmel, ismét az egiptomi élet körébe való. Régi, évezredek mohától belepült világot elevenít meg Ebers legkiválóbb műveiben. A fáraók birodalma, mint regény tárgy, egészen új volt a közönségnek, mely kapva kapott tetszetős formában nyújtott tanulságban. Ebers lehetőleg hiven s élthűen igyekezett festeni a rég múlt idők embereit s gondolkodásuk módját. Egyike ő a német történeti regény azon